

IGEHIRDETŐ

EGYHÁZI BESZÉDEK GYŰJTEMÉNYE

Kiadják

Révész János

ev. lelkész

Soltész Elemér

ref. lelkész

szerkesztők

Megjelenik havonként

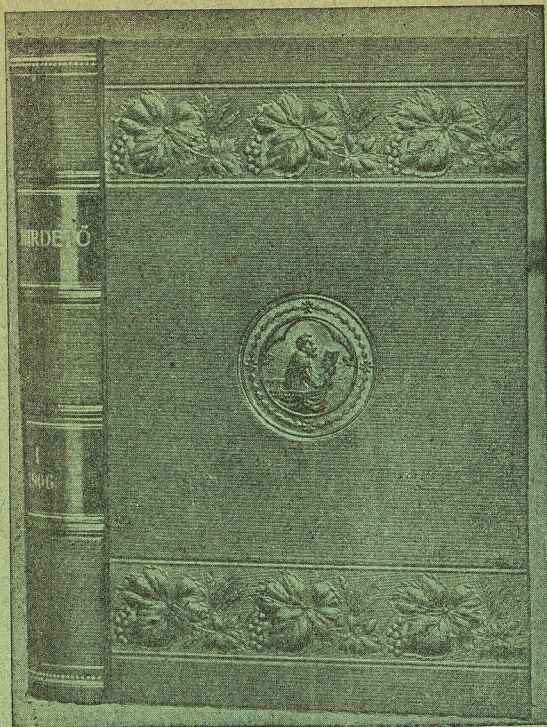
Tartalom

Beyer Fülöp marosvásárhelyi ev. lelkész: Jézus a mi hitünk fejedelme (Vasárnapi). — *Jancsó* Sándor nagyenyedi ref. lelkész: A természet beszéde (Tavaszi). — *Korbély* Géza eperjesi ev. lelkész: Mit ad a Jézus nevében mondott imádság? (Vasárnapi) — *Tóth* Kálmán gárdonyi ref. lelkész: Isten követői (Vasárnapi). — *Zábrák* Dénes soproni ev. lelkész: Az Ur a mi pásztorunk (Konfirmációi). — *Nyáry* Pál pécsi ref. lelkész: A mi országunk mennyekben van! (Áldozócsütörtöki). — *Görög* Ernő tési ev. lelkész: A mi hitünk meggyőzi a világot (Pünköst előtt).

Kiadóhivatal
Nagybánya
Hid-utca 19. sz.

Nánásy István
nyomása
Nagybánya

Egész évre 12 K
Félévre . . 6 K
Negyedévre 3 K

Bekötési táblát az IGEHIRDETŐ I—V. évfolyamához darabonként 1 koronáért bérmentve küld Dávidházy Kálmán könyvkötészete (Debreczen, Fűvészkert-utca 9. sz.).

Interurbán-telefon :
Révész 18. — Soltész 19.

Előfizetőinkhez. A június havi füzetben pünkösti és vasárnapi beszédeket hozunk. Jó ünnepi beszédet szívesen veszünk!

B. F. *Marosvásárhely.* K. G. *Eperjes.* A tiszteletdíjat folytatólagos előfizetésül számoltuk el.

*

Lukácsy Imre laskói lelkész, kiváló munkatársunk *Egyházi beszédek* című kötetét, mely a napokban jelent meg Nagybányán (Nánásy István nyomása), ajánljuk lelkésztestvéreink becses figyelmébe. Huszonnégy vasárnapi, ünnepi és alkalmi beszéd van az izléses kiállítású kötetben; a tartalmas, biblikus beszédek egy része az IGEHIRDETŐ korábbi évfolyamaiban látott először napvilágot. Kapható a szerzőnél (Laskó, Baranya m.). Füzve 4 K, kötve 4'80 K.

Az IGEHIRDETŐ I—V. évfolyama kapható a kiadóhivatalban; füzve 10 K, kötve 12 K egyenkint.

Ugyanott: Soltész János Konfirmációi kátéja. Egy drb 24 f, tíz vagy több példányban drbja 20 f.

A „*Vasárnapi Ujság*“ április 23-iki száma első helyén *Zichy Ágost* gróf új főudvarnagy arczképét közli. A többi képek érdekes sorozatát a magyar képzőművésznők kiállítása, az argentinai hústermelés, az albániai lázadás, a bagdadi vasut, a *Tessza* operaházi premiérje, a husvéti nagy fútból-verseny, a newyorki nagy tűzvész stb. adják meg. Szépirodalmi olvasmányok: *Móricz Zsigmond* novellája, *Rákosi Viktor* regénye, *Kárpáti Aurél* és *Balla Ignác* versei, *Marcelle Tinayre* franciából fordított regénye. Egyéb közlemények: *Alexander Bernát* tárczája a vándorösztönről, *Junius* cikke, tárczacikk a hétről s a rendes heti rovatok: Irodalom és művészet, sakkjáték stb. — A „*Vasárnapi Ujság*“ előfizetési ára negyedévre 5 korona, a „*Világkrónika*“-val együtt 6 korona. Megrendelhető a „*Vasárnapi Ujság*“ kiadóhivatalában (Budapest, IV. ker., Egyetem-utca 4. szám). Ugyanitt megrendelhető a „*Képes Néplap*“, a legolcsóbb ujság a magyar nép számára, félévre 2 korona 40 fillér.

JÉZUS A MI HITÜNK FEJEDELME.

— Vasárnapi. —

Máté 16, 1—4.

A megváltó Jézus hajóra szállt s a kicsiny, igénytelen Magdalában kötött ki. Azt remélte, hogy itt békében, háborítatlanul működhetik tovább Isten országának építésén. Reményében csalódott. Különös csapat várta itt: a farizeusok és sadduceusok küldöttsége, hogy őt megkísértse. Arra kérték a küldöttek, hogy mutasson nekik mennyei jelt.

Ugyane kérelemmel járultak egyszer már a kaper-naumi farizeusok Jézus elé, aki elutasította őket. Maga a megkísértés ebben állott: Jézus vagy megadja a kívánt jelt és akkor ők hozzája csatlakozván a zsidó nép zömével, mintegy rákényszerítik a zsidó nemzeti messiásország megalapítására, amit pedig ő mindjárt föllépése elején ördögi szolgálatnak bélyegzett. Vagy pedig megint csak megtagadja a jelt s akkor ők Magdalában is lehetetlenné teszik működését. Ez utóbbi történet, amint alapigénkből láthatjuk. Jézus régebbi válaszát megismételve, otthagytá a kísértő csapatot és ismét a tó keleti partjára ment.

K. T! Sokan ugyanazt a kérdést vetik ma is Jézus elé. Ha ki nem mondják is, de millió meg millió ember szívében ott rejtőzik a kételkedő kérelem: Mester, mutass nekünk mennyei jelt és akkor, de csakis akkor hiszünk benned, hogy te vagy ama Krisztus . . . Ma a hitetlenségnek, vagy legalább is a kishitü kételkedésnek korát éljük.

Ezért elmélkedjünk ez órában bővebben e kérdésről: *Szükséges-e Jézusnak csodával bizonyítania, hogy ő ama Krisztus?*

1.

A farizeusok és sadduceusok Jézusban, mint Messiásban csak úgy akartak hinni, ha isteni küldetését egy bizonyos mennyei csodával bizonyítja. Ezt olvassuk alapígenkben: *És hozzá menvén a farizeusok és sadduceusok, kísértvén, kérék őt, hogy mutasson nekik mennyei jelt.* A betegek gyógyítása, mit Jézus előttök cselekedett, a fenséges íge, mely ajkáról elhangzott, a szeretet, mely szemeiből kisugárzott, az isteni fenség, mely egész alakját körülvette, nem volt nekik elég jel. Természetes. Ők Jézust meg sem érthették, arra az erkölcsi tökélyre, benső szellemi magas álláspontra, amelyen Jézus állott, fölemelkedni nem tudtak. Nem azért, mintha gonoszak lettek volna. Sőt ellenkezőleg — legalább a maguk véleménye szerint — ők voltak Izrael legjobbjai. Nem is azért, mintha hiányzott volna hozzá kellő szellemi előképzettségök. Sőt ellenkezőleg: ők voltak népok műveltjei. De egészen más eszmekör tartotta őket fogva.

A farizeusi iskola hagyományos írásmagyarázata lenyűgözte lelköket elannyira, hogy attól szabadulni nem tudtak. Jézus a többi között ettől a nyügtől is föl akarta szabadítani népét. A farizeus tetőtől talpig a törvény embere volt, azt jól ismerte, szinte a szórszálhasogatásig aprólékosan magyarázta. E sok aprólékosság között elveszett az eszme, ami a törvényben megnyilvánul. Jézus a törvény eszményét akarta kiásni abból a romhalmazból, a hová azt az aprólékos farizeusi írásmagyarázat eltemette. Aprólékos magyarázataikban inkább csak a külső törvényesség domborodott ki a maga sok szertartásos cselekményével, Jézus pedig inkább a szív tisztaságát hangsúlyozta.

Ámbár a feltámadást és az örök életet hirdették, Isten áldását mégis főként a földi kincsek bőségében látták; Jézus pedig a mennyei kincsek gazdagságára utalta híveit. Messiási reményök lényegileg egy világi zsidó nemzeti örök királyságra irányult; Jézus pedig az eszményi Istenország eszméjét hirdette. A farizeusok nemzeti szükkeblőségökben a messiási országból kizártnak vélték mindenkit,

aki nem volt test szerint is Ábrahám fia; Jézus pedig hirdette: *Sokan eljönnek napkeletről és napnyugatról és letelepednek Ábráhámmal, Izsákkal és Jákobbal a menynek országában. Ez ország fiai pedig kivettetnek a külső sötétségre, hol leszen sirás és fogagnak csikorgatása* (Máté 8, 11. 12.).

Miként az ég a föld felett, oly magasan állott Jézus a farizeusok fölött. De öntelt gőgjökben ezt föl nem ismerhették. Pártjok előítélete, hagyományai és elfogultsága lenyügözték őket, úgy, hogy arra a szellemi-erkölcsi magasságra, melyen Jézus állott, fölemelkedni nem birtak. Ezért nem tudták Jézust megérteni népe vezérei és ezért találta ő magát velök szemben. Még ha talán a proféta által határozottan megígért jelt megcsinálja: lehetséges, hogy Messiásnak elfogadják; természetesen akkor is csak úgy, ha eddigi tanítását megtagadva, zsidó nemzeti messiás igyekszik lenni.

Hasonló okokból nem tudja a mai korszak Jézust kellően méltányolni. Más eszmék dobogtatják a *modern* ember szívét, mint amilyeneket Jézus hirdetett. Ma a tudományos előrehaladottság korát éljük; a tudomány hatása alatt állunk; előttünk tekintélye a földi gazdagságon kívül csak a tudománynak van.

K. T! Becsüljétek meg a tudományt, hisz' Jézus meghagyta nekünk, hogy az Istentől adott talentomokat kamatoztassuk és hogy legyünk tökéletesek, mint mennyei Atyánk. Ebben minden bizonnyal az értelmi tökéletesedést köti szívünkre. Ámde a mai tudományosság sok tekintetben oly aprólékos szörszálhasogatás, mint hajdan a farizeusok írásmagyarázata. És a sok apró-cseprő kicsinység miatt megfedkezünk arról a főkérdésről, mikép' lehet boldog az emberiség s mint üdvözülhet az egyes ember?

Müvelt társadalmunk ma — miként egykor a farizeusok — a külső törvényesség alapján áll, nem vallás-erkölcsi törvényesség alapján, hanem az u. n. illemszabályok törvényein. Helyes is az, amíg az őszinteség és az igazmondás rovására nem esik és képmutató színészekké nem teszi az embereket; de Jézus ezen felül a szív nemes érzelmeit követeli. Ma — miként a példázatbeli gazdag ember — szeretünk biborba, bársonyba öltözködni és min-

dennap vigan lenni. Jézus szerint pedig ama gazdag a gyötrelemnek helyére jutott. Ma inkább csak jogokat keresünk, a kötelességekről szeretünk megfeledkezni: Jézus pedig csak kötelességekről akar tudni. Aki köztetek nagy akar lenni, az legyen a ti szolgátok és aki köztetek első akar lenni, az legyen a ti szolgátok... Ma e föld kincsei csábítanak csupán, Jézus pedig a mennyei kincsek gazdagságára utalt minket. Ma lelkünk sivár táplálék mellett is öntelt és büszke s fennhéjázóan az igazság birtokában tudja magát: Jézus pedig az alázatos szívűeket, a lelki szegényeket és azokat, kik éheznek és szomjuhozzák az igazságot, mondotta boldogoknak. Sőt napjainkban sokan a lélek létezését is tagadják; szerintök az csupán a vérnek pezsdülése és az idegeknek, különösen az agy idegeinek rezdülése s az embert az állatvilágba sülyesztették alá: Jézus pedig az emberi lélek felsőbbségét hirdette s követezte, hogy erős lelkünkkel legyőzve a test gyengeségeit, legyünk fiai a mi mennyei Atyánknak... Miként az ég a földtől, oly távol állnak a mai kor eszméi Jézus eszméitől. Ezért nem tudják a modern korszak emberei Jézust kellően méltányolni. Sokan — ha a Mester ma járna közöttünk — újra megfeszítenék. Mások talán *névtelen* elfogadnák őt uroknak, ha ama bizonyos mennyei jelt megmutatná nekik.

2.

Jézus pedig követeli, hogy mennyei csoda nélkül is hinni tudjunk benne, mint a mi Megváltónkban, szívünk királyában.

Igy követelte ezt alapigénk szerint a farizeusoktól. Így olvassuk: *Ő pedig felelvén, monda nekik: Mikor estveledik, azt mondjátok: Szép idő lesz, mert veres az ég. Reggel pedig: Ma zivatar lesz, mert az ég borús és veres. Képmutatók, az ég ábrázatját meg tudjátok ítélni, az idők jeleit pedig nem tudjátok?*

Más szóval: ahoz, ami nem tartozik hivatástokhoz, az időjárás megjósolásához értetek; igaz, csak egy fél napra; de azt, amire különös hivatástok lenne — hogy Istennek országát megépítsétek — nem tudjátok és népeteket a romlásba viszitek. Zsidó nemzeti királyt akartok a

Messiásban . . . Tudjátok, erre éppen a mostani idő a legalkalmatlanabb . . . Mert ha titeket követ: Jerusálem elpusztul és nem marad benne kő kövön. Világi országot akartok s uralmat, politikai uralmat a többi népek fölött s várjátok, hogy Isten az ő fölkentje által titeket ebben csodálatosan megsegítsen és megfeledeztek arról a magasabb kincsről, amit ő a törvényben és a profétákban reátok bizott, hogy ti annak gyümölcseit megteremve, mint Isten hű sáfárai, azt alkalmas időben az egész emberiség közkincsévé tegyétek.

Ez az alkalmas idő éppen most van, most, midőn egy nyelvet beszél a világ; most, mikor a pogány világ hitetlenségében és kéjmámorában kifáradva sokan vágnak új eszmékre; most, mikor sokan jönnek napkeletről és napnyugatról, hogy Ábrahámmal, Izsákkal és Jákobbal letelepedjenek Isten országában. Képmutatók, hát nem ismeritek az idők jeleit? Ha ismernétek, minden különös mennyei jel nélkül is engem követnétek! . . . Izrael népe Isten népe, Isten áldotta ezt a népet, hogy néki szolgáljon lélekben és igazságban, erkölcsi tökéletesedésében. De ti apró szabályaitokkal megkötöttétek, az életet megdermesztettétek, hogy az erkölcsi tökély felé fejlődni képtelen legyen. Napról-napra meggyőződhetek erről. De ti, képmutatók, az égnek ábrázatját meg tudjátok ítélni, az időknek jeleit pedig nem tudjátok? Ha tudnátok, minden mennyei jel nélkül is engem követnétek. Én vagyok az út, az élet, az igazság . . .

Ez szól a mai modern világ embereinek is. Soha egy kornak sem volt annyira szüksége benső hitre és a Krisztus evangéliomára, mint e mainak és éppen a modern társadalom készül félre tenni Krisztus evangéliomát. Teszi pedig azt azzal a fennhéjázó kijelentéssel, hogy néki erre az evangéliomra nincs semmi szüksége, mert mankó nélkül is tud már járni . . . Mintha a béna embernek csonka lába újra kinőne, mihelyest a támasztó mankót elveti! Pedig bár sok a modern kor fénye, de nagy az árnya is. A tudományos műveltség — kétségtelenül — nagy értéke a mai kornak; de az a sok aprólékos szörszálhasogatás csak felületességet teremt tanuló ifjúságunknál. Sok csak

a bizonyítványért tanul, nem hogy az életre erőt gyűjtsön. Természetes is, hiszen bölcsészeink kivették kebelökből azt, ami őket erőgyűjtésre serkenthetné: eszményi lelkesedéseket és azt a tudatot, hogy Isten parancsolta, hogy az általa adott talentomokat szorgalmasan forgassuk. A tudományos előrehaladottság nagy értéke a modern kornak, kétségen kívül; de a tudomány lehet átok és lehet áldás is. Ahol az orvosok anyagi haszonért kolerabacillusokat oltanak az ártatlan emberekbe és ahol a kémiai és a technikai tudomány vívmányai bombák és pokolgépek gyártására szolgálnak: több az átka. A tudomány áldássá csak úgy válhatik, ha szigorú vallás-erkölcsi világnézettel párosul.

Mit mondjak azoknak, kik csak a szokásos illemszabályokat ismerik és csak azok szerint akarnak élni? Nos azt, hogy képmutatókká tették az embereket. Mit mondjak azoknak, kik mint a gazdag ember, mindennap biborba-bársonyba öltözködnek és mindennap vígan vannak; mit azoknak, akik csak jogokat követelnek, vagy csak földi kincsek után törtetnek? Azt, hogy nyomor támad lábuk nyomán és örökös osztályharcz s a földi kincs után való hiú versenyfutás az ő működésök egyedüli eredménye. Mit mondjak azoknak, kik a lelket megtagadva, az embert az állatvilágba sorozták be? Azt, hogy működésüket siker koronázta: az emberek közül sokan éppen tanításuk hatása alatt lesülyedtek az állatvilágba; nem majmok lettek csupán, akiknek utódjaiul tekintik enmagukat, hanem ragadozó farkasok, hamis macskák, vérszomjas tigrisek. Ami az állatoknál is ritkaság, azt embereknél bőven találjuk, hogy testvér testvérét, szülő gyermekét, gyermek szüleit öli meg pillanatnyi fölhevülésében, avagy boszúból, kényelem- és nyereségvágyból. Szomorú dolgok ezek, amiket nap-nap mellett tapasztalhatunk. Mégis el vagyunk ragadtatva korunk úgynevezett kulturájától. Nekem pedig úgy tetszik, hogy már-már készülünk eltemetni azt a magas kulturát, amit Jézus evangélioma teremtett és épített hosszú századokon át. E nyomorúságból csak az evangéliom újra éledése segítheti ki az embereket. Jézus még ma is az út, az élet, az igaz-

ság. Az ő evangéliomára nagy a szüksége a modern világnak. Ismerjük meg az idők jeleit és akkor különös mennyei jel nélkül is hinni tanulunk benne, a mi Üdvözítőnkben s ő szívünk királya lészen.

3.

Jézus mindazonáltal a farizeusoknak egy bizonyos határozott jelt helyezett kilátásba. Ezt olvassuk alapigénkben: *E gonosz és parázna nemzetség jelt kíván és nem adatik néki jel, hanemha a Jónás profétának jele.*

Mit ért Jézus itt a Jónás proféta jele alatt: azt alapigénkben közelebbről nem határozza meg. Jézus egyebütt mondott szava szerint, miként Jónás a Ninivebelieknek hirdette a megtérést, úgy e népnek is hirdettetik a megtérés. Ismét Jézus más helyütt mondott szava szerint miként Jónás három napig volt a hal gyomrában, azonképpen az embernek fia is három napig lesz a föld gyomrában s azután feltámad.

Mind a két jel megtörtént. Egyik már akkor, régen. Keresztelő János is, Jézus is hirdette a megtérést a zsidó népnek. Jézus pedig csakugyan, harmadnapon föltámadt.

Mind a két jel megtörténik még ma is. Hirdetjük ez eltévelyedett kornak a megtérést és nem szününk meg azt hirdetni sohasem! És Jézus újra fel fog támadni az emberek szívében. Kell, hogy az ő evangélioma újra erőt nyerjen a lelkeken. Jó az Isten: nem hagyhatja el ezt a világot. Kell, hogy mikor az emberiség az örvény szélére jut, mely felé most rohan, megdöbbenjen és megtérjen. Annak jele már is mutatkozik. A szociáldemokraták jó egy néhány esztendő óta minden vallásnak ellenségei voltak. Mégis az egyik némethoni lapokban nemrégiben oly cikk jelent meg, mely a szociálizmus érdekében levőnek mondja a vallásos élet újra éledését. Lehet, hogy abban a táborban ezt a hangot egyelőre elhallgattatják, de kell, hogy az ott is újra visszajöjjön. Mert az igazság nem halhat meg.

Alapigénk így végződik: *És ott hagyván őket, elméne.* Jézus nem törődött többet a farizeusokkal. Elment és folytatta művét; tanította tovább tanítványait. Mit törö-

dött ő a farizeusok ellenségeskedésével, mikor a végső győzelem mégis az övé . . . Tanítómesterünk legyen ő ebben is. Se a közöny, se sokak nyílt ellenségeskedése Jézus evangéliomával szemben, ne csüggeszsen el: a győzelem úgylis a mienk. Csak ragadjunk meg minden alkalmat, hogy Jézus evangéliomát újra az emberek drága kincsévé tegyük; zárjuk mimagunk is őt szívünkbe s íme, bizonyosan jó e kornak is a Jónás jele: újra feltámad ő az emberek szívében, újra a szívek királya leszen a Krisztus.

Amen.

BEYER FÜLÖP.

A TERMÉSZET BESZÉDE.

— Tavaszi. —

Zsolt. 19, 2—4.

Kicsoda volna az közülünk, K. T! aki örömet ne tenne sétát verőfényes, szép napokban a szabad természet ölén, hogy élvezze a várva-várt tavasznak balsamos levegőjét és gyönyörködve legeltesse szemeit az erdők ujraszülető pompáján, a zöldelő réteken s virágzó kertek tavaszi díszén? Az enyhe szellők szárnyain érkező tavasz nem vonz-e ifjút és öreget, kicsinyt és nagyot a szabad természet gyönyörű templomába, hogy a hosszas télnek porát lerázza lábairól s szabadon lélegzve föl, feledje egy rövid pillanatra az élet ezerféle gondjait, a léleknek aggodalmait és a szívnek nyomasztó bánatát? Óh visszatérő szép tavasz, vajha minden sebet meggyógyítanál, minden könnyet felszáritanál, minden beteg szívet felüdítenél! . . . Óh bizony áldása a természetnek és kétségbevonhatatlan bizonyítéka isteni származásának, hogy valahányszor *elfáradva* és *megterheltetve* felséges templomába lépünk: valami boldoggá tevő *nyugalom* és égi *béke* száll reánk.

De gondoltatok-e már vagy egyszer arra, K. T! hogy a természetnek nem csak az a hivatása, hogy az embert szépségeinek élvezetében ringassa és kínzó gondjait elfeledni segítse, hanem hogy tanítson; tanítson magáról és mindarról, ami benne és rajta észrevehető s amiből az ember szerezhet magának hasznos és üdvös okulást. Nem jöttek-e még soha arra a gondolatra, hogy a természet mindazoknak, akik figyelmesen szemlélik, néma és mégis ékesen szóló beszédére hallgatnak, a maga módja szerint ép' oly *tanítómestere*, mint a biblia vagy a történelem,

vagy az élet a maga különféle tapasztalataival? Nem különös-e az, hogy az öntudatlan természet az Isten képére teremtett és értelem lelkével felruházott embernek *nevelője* és *mintaképe* legyen? Menjünk ki hát e szép tavaszi időszakban a szabad természetbe s lássuk meg, hogy mit mutat az és mire oktat minket. Tegyük megfigyelésünk tárgyává bámulatos rendjét, megragadó jelenségeit, hogy azokból nyerjen épülést a mi belső emberünk.

*

Első sorban is az a nyugodt *állandóság* ragadja meg figyelmünket, melyet a természet nap-nap után a nap fölkelésében és lenyugvásában s az évszakok szigorú szabály szerint való váltakozásában tár elénk. Bármily hatalmas, vagy hatalmasnak tartott ember sem dicsekedhetik csalahatatlansággal és látjátok, a természet *csalahatatlan*. Minden évben kimaradhatatlanul váltakozik a tavasz és a nyár, az ősz és a tél. A természet örök rendjét meg nem bonthatja semmi sem . . . Amit az örök szeretet ígért, azt meg is tartja; az isteni ígélet pedig ez: Amíg a világ fennáll, addig sohasem fog megszűnni a vetés és aratás; a hideg és meleg; a tél és nyár; a nappal és az éjszaka . . .

A természet a maga állandóságával minket is tanít, hogy állandók legyünk beszédeinkben, szavunk megtartásában és végzendő feladataink teljesítésében egyaránt! Ne dobáljon minket szélkakas gyanánt ide vagy amoda az ellenkező vélemények és meggyőződések szele; hanem a kellő időben, kellő erélylyel teljesítsük kötelességeinket mindenha s legyünk következetesek elveinkhez és önmagunkhoz minden körülmények között, mint önálló értelem lelkével felruházott lényekhez illik. Imé, K. T! ez az első oktatás, mit a természet ad nekünk.

És nézzetek szét magatok körül a szabad természet ölén! Szemetek nem lát korlátot maga előtt s mégis nem úgy érzitek-e, mintha egy *szent helyen*, mintha Istennek templomában volnátok? Nem ösztönöz-e itt valami ellenállhatatlanul, hogy összekulcsoljátok kezeiteket és imádkozzatok? Milyen felséges az az *ünnepi csend*, az az ártatlanság, tisztaság és szüziesség, mely az egész termé-

szeten előmlik! Távol van innen minden, ami tisztátalan, közönséges, vagy botránkoztató; minden, ami tekintetünket és érzületünket sérteni tudná. Minden madárdal Istent dicsőíti; *az égboltozat kezeinek munkáját hirdeti*; minden fa, minden virág, minden fűszálacska érthető hangon predikálja nekünk: *Boldogok a tiszta szívűek, mert ők az Istent meglátják!* Ez a magyarázata annak, hogy a természet ölen szívünk rejtekében tisztátalan gondolatok és bűnös gerjedelmek nem támadhatnak sohasem.

És másfelől a természetnek minden pontján, a nagy egészben és a legkisebb részekben minő *szorgalom*, minő *serénység* és *tevékenység*; mily bámulatos *munka* és *alkotás* mindenfelé! Mintha soha vége nem szakadna... Itt csirázik és sarjadjik, amott zöldül és virágzik; itt a madárka fészket rak, amott a méhecske gyűjtöget; itt dolgos hangyák szaladgálnak, amott zümmögő kis rovarok sűrűlődnék... Óh bizony, K. T! ennek láttára eszünkbe jut, hogy nem kell oly szigorú, betű szerint való értelemben venni a Megváltó hegyi beszédének eme szavait: *Tekintsetek az égi madarakra, hogy nem vetnek, nem aratnak, sem a csűrbe nem takarnak: és a ti mennyei Atyátok eltartja azokat.*

Igen, K. T! jóllehet az égi madarak nem vetnek, nem aratnak, se csűrbe nem takarnak, mindazáltal a maguk módja szerint ők is munkálkodnak: megrakják fészkeiket, megkeresik táplálékukat és táplálják gondosan kicsinyeiket, mert a teljes tétlenséget kizárja maga a természet Istentől adott bölcs rendje. Az ünnepi csend és a fáradhatatlan tevékenység; az áhítatkeltő hangulat és a szakadatlan alkotás egymást váltják fel a természetben is; éppen azért hangoztassátok és kövessétek ti is, pornak gyermekei, az intő szózatot: *Imádkozzál és dolgozzál! Kegyesség és munkálkodás, tiszta szív és munkás kéz, az odafelvalókra tekintés és egészséges tevékenység, míg nappal vagyon!*

Avagy vajjon nem következik-e el előbb vagy utóbb minden emberi életre a sötét éjszaka, *amidőn senki nem munkálkodhatik?* Hisz' nézzétek, azok a hangyák és méhek, az a millió meg millió élő és serény teremtmény, mind elhalnak; a zöld lombok és virágok lehervadnak. A ta-

vaszra és nyárra őszt és tél következik . . . Bizonyos szempontból tekintve nem egyéb minden élet, mint lassu és állandó haldoklás, mint az elmuláshoz közeledés. Azért az új életet hirdető tavasz kellemei közé bizonyos fájdalom vegyül; a teljes díszében pompázó természet egyszersmind gyászos gondolatokat kelt. A szép természet ölen eszünkbe jut, hogy lehanyatlik egykor a mi életünk napja is; életünk rövid tavaszára hosszú tél borul, mert *minden test olyan, mint a fű és annak szépsége, mint a mezei virág . . . Megszárad a fű, lehull a virág, mikor az Urnak szele fuvall arra!* Boldog vagy, K. T! ha elmondhatod, hogy a reád bízott talentomot lelkiismeretesen kezelted, a neked adott napokat felhasználtad, erőidet értékesítetted s így meg vagy érve az örökkévalóságra; mert lásd, a természet törvénye szerint is érés után szokott lehullani a gyümölcs s nyílás után hervad el a virág . . .

*

De szemlélődjünk tovább, K. T! és hallgassuk a néma természet ékesen szóló beszédét . . . A ragyogó nap lenyugváshoz közel. Aranysugarai megtörnek a hegyormon. Rövid ideig tartó átmenet és feltűnnek szelid fényökkel a csillagok . . . Minő bámulatos ellentét! Fenn az égboltozaton ragyogó fény s világító testeknek egész serege: alatt sötétség és áthathatatlan homály. A természet szereti az ilyen ellentéteket. Tavasz és őszt, nyár és tél, virágzás és hervadás, élet és megdermedés, örök hóval fedett hegycsúcsok és lábaiknál mindig zöld, üde virágok, ünnepélyes csend és béke mindenütt és az egymás ellen küzdő elemeknek tomboló harcza a másik pillanatban . . .

Tanuld meg ebből, K. T! hogy az emberi életben is így váltakoznak az ellentétek untalan; öröm és fájdalom, szerencse és csapás, boldogság és égrekiáltó szenvedés, jó és rossz napok ép' úgy váltakoznak életünkben, mint a természetben fény és árny, erő és napsugár. Azért az életnek ez ellentétei ne nyugtalanítsák szívedet! Ezek ép' oly szükség szerint valók, mint a természet ellentétei, melyek életed jó és rossz pillanataival csendesesen kibékítnek téged.

De ha a csillagos égre tekintünk, nemcsak a meg-

világított égboltozat és a mélységes éjszakába borult földnek kiáltó ellentéte tűnik fel nekünk. Annak szemléletében merülve, lelkünket a valódi *nagyságnak, mérhetetlenségnek* és *végetlenségnek* sejtelemteljes gondolata lepi meg. Micsoda az ember a végtelen űrben elszórt roppant világokhoz képest! Mily kicsinynek és erőtelen paránynak, mily jelentéktelennek és nyomoruságosnak tűnik fel a mérhetetlenséggel és végetlenséggel szemben! Mily csekély jelentőségűnek tűnik fel az embernek sorsa a világegyetem folyása ellenében s mégis mily nagy súlyt óhajt helyezni mindenikünk arra! És te, K. T! aki oly *kicsiny* vagy, nem vagy legtöbbször ép' oly kicsinyeskedő is? Nem a kicsinyes gondok és kicsinyes érdekek uralkodnak-e rajtad? Életednek fő kérdése, melynek minden egyebet alá szoktál rendelni, vajjon nem ez-é: Mit egyem, mit igyam és mivel ruházokdjam? Pedig aki az ég madarairól gondoskodik, nem visel-e gondot tereád is? Következétesen töröd magad, hogy világrendítő dolgokat gondold ki s bámulatos cselekedeteket hajts végre, hogy nagy műveid által — hirtelen elmuló atom létedre — világold és ragyogj, mint az égi fény és csillagsugár mindig, vég nélkül, örökre!...

Óh tanuld meg a természettől *megalázni* magad s szerényen vélekedni mivoltod s erőid felől; ne tartsd magadra nézve lealázónak a roppant világok mindenható Teremtőjével szemben hálád s bámulatod érzését e szavakban önteni ki: *Óh uram! Micsoda az ember, hogy megemlékezel róla és az embernek fia, hogy gondod van reá?* Óh igen, K. T! a csillagos ég a maga fenségében és végtelen nagyságában kicsinyeskedéseinket elítéli és önmegalázást predikál nekünk.

*

És még egy harmadik tanulság, K. T! Ez a megszámlálhatatlan világokkal benépesített, mérhetetlen világűr a maga végetlenségében és örök fenségében valami másra is tanít. Szemléljetek és gondolkozzatok! Azokat az égi testeket nem csak mi vizsgálhatjuk, hanem a föld kerekiségének minden lakói láthatják egyaránt. Nemcsak tegnap, vagy tegnapelőtt óta szórják fényöket azok. Századokkal,

sőt évezredekkel ezelőtt hintették ugyanezt a fényt és fogják hinteni még időtlen időkig . . . Amiképpen mi szemléljük azokat, ép' úgy szemlélték előttünk élt elődeink s fogják szemlélni a még évezredek multán előálló késő nemzedékek . . . Óh, azok a különböző *idők* és *emberek* összefűzői, a mult, jelen és jövő egyesítő kapcsai! És ilyen értelemben nem csupán az *önmegalázásnak*, hanem a *szeretetnek* is ékesszavu hirdetői; óh, mert azok a csillagok az elérhetetlen magasságból mintha érthető beszéddel kiáltanak az emberek fiainak e szavakat: Emberek, szeressétek egymást! Ne feledjétek el soha, hogy — legyetek bár különböző földek lakói, különböző nemzetnek, vagy vallásfelekezetnek tagjai — ugyanazon *egy Istennek* vagytok *gyermekai* és *testvérek* mindannyian! . . . Mivel azok a csillagok mindeneket látnak és mindenek által láthatók, mivel az egymástól ezer mértföldnyi távolság által elválasztott emberek is képesek ugyanazokat az égi testeiket egyszerre megtekinteni: nem természetesen köti-e össze a csillagos ég a különböző vallásu, nyelvű, különböző miveltségű, erkölcsű és szokásu népeket egy természetes egyesítő pontban, jelezve ez által azt a szellemi egyesítő kapcsolatot, mely a szeretetben van s mely által egygyé kell lenniök minden embereknek, mert *mindnyájan testvérek, mindnyájan Istennek fiai.*

*

A természet tehát lelki élvezetet nyújt. Mivel maga is Istennek temploma: kegyes és istenfélő életmód folytatására int, példája által szorgalomra s mindig megújuló tevékenységre és munkára sarkal. Hozzájárul ahhoz, hogy az ember azokkal az ellentétekkel, melyek között élete mozog, kibékülhessen. Éreztetni kicsinységünket és tehetetlenségünket, de egyszersmind megmutatja az útát, melyen haladva, rendeltetésünk szerint nagyokká lehetünk. Természetes egyesítője egyeseknek, népeknek s minden elmúlt és jövőidőknek . . .

Ezekre tanít téged, K. T! a természet beszéde! És ha kérdezed végül, hogy ezt a természetet, az eget és a földet és a roppant világot *ki* teremtette? . . halljad, a

zsoltáríró mit felel: *Az egek beszélnek Isten dicsőségét és kezeinek munkáját hirdeti az égboltozat. Az Isten, az Isten mindenható teremtője az égnek és földnek, a nagy és dicső mindenségnek! Őt illeti meg a hála, a dicséret és magasztalás. Dicsérje hát őt az ember és a néma természet, az ég, a föld és a csillagok ezre: mert ő teremtette, ő tartja fenn, ő szereti és áldja meg ezt a világot!*
Amen.

Ulricitől vett alapeszmék felhasználásával

JANCSÓ SÁNDOR.

MIT ÁD A JÉZUS NEVÉBEN MONDOTT IMÁDSÁG?

— Vasárnapi. —

Ján. 16, 23—30.

Sóvárgó honvágy, szerető hívó szózat ösztönzi a szívet a hazatérésre, az Istenhez való fölemelkedésre. Égi üzenetül hangzik az apostoli szózat: Jézus által *vigyünk dicséretnek áldozatát mindenkor Isten elé* (Zsid. 13, 15.). *Szüntelen imádkozzatok* (1. Thess. 5, 17.). És feleletül reá, a mennynek kapujába állva, szívbeli buzgósággal mondjuk a zsoltárok írójával: *Uram! hívlak téged; siess énhozzám; figyelmezz szavamra, mikor hívlak téged. Mint jóillatu füst jusson elődbe imádságom s kezem fölemelése estvéli áldozat legyen* (Zsolt. 141, 1. 2.).

Az imádság: békességkeresés, a félelem és rettegés elől való menekülés, erőgyűjtés, Istennel való szövetkezés. Nézd a sereget, mikor a csatába indul; a halál árnyéka suhan át a tábor fölött; elsápadnak az arcok, összeszorúlnak a szívek; de ha megzendül a közös imádság, a lelkesedés lángja gyullad ki az arcokon s Istenben bízó bátorsággal megy a sereg, vezére után. Nézd a templomi gyülekezetet; mindegyik szív külön gondokkal, vágyakkal, keresztékkel jó a maga útján az Isten házába; nyugtalan tengerhez hasonló a lelkek világa, a melyre ködként borul a bizonytalanság érzése; de ha megzendül az imádság, ha egybeolvad az ének, ha az Isten jelenlétének érzése szent gondolatokat ébreszt: áhítat, béke, megnyugvás költözik a szívekbe. Nézd az élet hajótöröttjeit, a szenvedőket, a betegeket, a szárnyaszegett szerencsétlen lelkeket: temetési ének, jajszó és siralom hirdeli veszteségöket; de ha megzendül az imádság, ha kibontja

lelkök szárnyait, s fölemelkedik a magasságba, erővel és vígasztalással jó vissza; a jövőt elrejtő sötétségek oszladozni kezdenek; mint viharverte felhőkön a szivárvány, megcsillan a bús szívekben az édes, a biztató remény, hogy, ha minden elhagy, az Isten megsegít.

Igen, az imádság soha sem marad áldás nélkül. Még soha sem jött vissza meghallgatás nélkül az égből. Az Isten minden imádkozónak ad valami ajándékot. De egy nagy feltételhez köti, ahoz, hogy a Jézus nevében, azaz, az ő hitével, az ő szellemében imádkozzunk.

A hit nélkül való imádság üres szó, sohasem hat fel az égbe. A hit imádságára azonban azt igéri Jézus: *Amit csak kérni fogtok az Atyától az én nevemben, megadja néktek.*

Kérdezzük meg azért:

Mit ad a Jézus nevében mondott imádság?

Az Ur Lelke felel: *Megszentelődést és megnyugvást.*

1.

A *megszentelődés* az Isten gondolatai szerint való krisztusi élet. Kik az áldozó papjai, papnői ennek az eszményi életnek? Azok a vallásos szívek, akiknek imádsága az Isten kegyelme után való sóvárgás, akik könyörgésükben nem a szerencse ajándékaiért esengenek, nem a hír, a dicsőség babérkoszorújáért tusakodnak, nem kívülről ható csodákat várnak, hanem, mint a távolban, az uttalan utakon édes atyjok után sóvárgó gyermekek, szeretettel, lelki szomjúsággal vágyakoznak Isten után; hittel vallják: *Tied a hódolat, a dicséret, óh Isten... Óh könyörgést meghallgató, hozzád folyamodik minden test* (Zsolt. 65, 1. 2.) és a midőn lelkök világában megjelenik az Ur, hittel fogadják az égi szót: *Elég néked az én kegyelmem; mert az én erőm erőtlenség által végeztetik el* (2. Kor. 12, 9.).

Az élet örökös változás. Jövés-menés, keletkezés és elenyészés. Csak egyben nincs változás, sem a változásnak árnyéka; az Isten kegyelme az, amely mindig áldással jár. Minden másért való könyörgés hiábavalóság.

Imádkozhatunk szertelen vágyakkal, fellengző reményekkel kedvező életsors, változandó idő kincseiért; kérhetjük a gondviselést, hogy mint a mezőt virágokkal, színes örömökkal gazdagítsa életünket: de mit használ az ilyen imádság? Mennél több földi vágygyal közeledünk az Istenhez, annál több csalódás ér, annál többször sóhajtunk fel: *Felöltötted a felhőt, hogy hozzád ne jusson az imádság* (Sir. 3, 44.). Örök törvények szerint intézi az Isten a természet életét és az emberek sorsát. Ki fordíthatná vissza az idők rohanó folyamát? Ki kívánhatná, hogy az Isten a maga bölcs czéljairól lemondjon? Ne azért imádkozzunk tehát, hogy a világ változó öröme, hanem, hogy az Isten költözzék be szívünkbe s ott lássuk őt minden sorsban, amint velünk örül, keresztünket emeli, sebeinket kötözgeti.

A világ ajándékainak a megsemmisülése után, mindent elveszítünk. Isten ha visszaveszi is ajándékait, de ő maga sohasem távozik el tőlünk. A vallásos ember mindig megszentelődésben, mindig Istenben él. A mi életünk el van rejtve a Krisztussal együtt Istenben (Kol. 3, 3.). Nagy vigasztalás ez, amidőn Isten kegyelméért imádkozunk. A bánat egy részét az égben hagyja, a másik részére erőt hoz le az imádkozó. Ez a hitnek titka. Óh a vallásos életnek is megvannak a maga válságos napjai. A megszentelődésben élők házába is belép a szenvedés. Az imádkozók fölött is el-elborúl az ég. Tudjuk, hogy Jézus is szomorkodott, az apostolok is sok háborúságot szenvedtek. De nagy közbevetés van a hitetlenek és a hívők között. A hitetlen előtt minden csak tünemény; az öröm és bánat váltakozása érthetetlen rejtély; az idő, a sors félelmetes hatalom. A hívőkhöz Istennel jó minden esemény. Az öröm mosolya és a bánat könnye égi napsugár, égi harmat leszen, hogy a szívet fogékonyvá és termékenynyé tegye az isteni gondolatok és vigasztalások befogadására. A nagy feladatok és a nehéz keresztetek a hűség próbái lesznek, hogy a kiket lesújt a földi sors, föl a magasba emelkedjenek erőért. Az Istennel való összeköttetésben minden nagyobb értékűvé válik. Az oltárok mellett az Isten kincstartóinak érezzük magunkat, akiknek

az elődöktől átvett örökséget önnön életük kincseivel kell gyarapítani s az utódoknak átadni. Ebben a megszentelődésben csak az élet külső képe változik meg. Idősebbek, szegényebbek leszünk az időben, de lelkünk Istenben való gazdagsága érintetlen marad. Imádságunk megszentelő életerő lesz bennünk; újra meg újra megerősít a hitben, az Istenben való szent életben s ami történik, abban mindenben az Isten bölcs céljait mutatja.

Óh a Jézus nevében, az ő szellemében imádkozunk hát mindenkor. Az ő hitében égi megszentelődés száll a lelkekbe.

2.

Mit ad a Jézus nevében mondott imádság? *Megnyugvást.*

A megnyugvás az emberi akaratnak az Isten akaratával való egybeolvadása, hívő meghajolás az isteni gondviselés előtt. Könnyü-e ez? Szeretet nélkül bizonyára nagyon nehéz. Akihez csak az érdek fűz, azzal szemben mindig számítók és követelők vagyunk. Szeretet nélkül az imádság is csak a számító érdek megnyilatkozása. Ezer meg ezer vágyat táplálva, vagy félve, remegve a titokteljes hatalomtól, az ember kéréssel és könyörgéssel akarja megnyerni kegyét. Öröme buzdul, ha a jövő meghozza azt, ami után vágyakozott. De mindjárt szerencsétlennek, sorsüldözöttnek tartja magát, ha várakozni kell a jobb jövő után. Az ilyen imádságnak semmi áldása sincs a lélekre. Békességet és megnyugvást csak az az imádság ad, amely a Jézus hitével, a Jézus szeretetével emelkedik ég felé. Szeretet nélkül hasztalan keressük Istent; soha sem fogjuk érezni jelenlétét. Csak a szerető szív hallja Jézus biztatását: *Az Atya szeret titeket, mivelhogy ti szerettetek engem és elhittétek, hogy én az Istentől jöttem ki.*

Az Atya szeret minket!.. Óh mily fenséges vigasztalás ez. Nem a vaksors, nem a véletlen uralkodik fölötünk, hanem a mindenség hatalmas és kegyelmes Ura, aki előtt nincsen semmi lehetetlen dolog. Megszámlálhatatlan évezredek előtt ő állította az élet küzdő terére az embert,

hogy nagy dolgokért lelkesedjék; a múlt századokban ő vezette az egymás után jövő és menő nemzedékeket; ő őrzi ma is az egyes szívek békességét.

Az Atya szeret minket!.. Őh mily véghetetlen áldás ez. Minden el van rejtve az idők méhében. Köd borong a jövőn. Nem tudjuk, hogy mi bontakozik ki a sötétségből; nem tudjuk, hogy diadalmas lesz-e életharcunk, avagy viszontagságos utakon megyünk előre; nem tudjuk, hogy mi következik reánk ezután? De azt tudjuk, hogy Isten atyai szeretettel intézi sorsunkat s minden, a mi örömben és bánatban odacsatlakozik életünkhöz, Istentől jó, hogy a hálaadásban, vagy a segítséget kérő imádságban Istenhez vigye lelkünket. Ez a tudat megnyugvást ad. Vészes tengeren megy át mindenki, míg az örökkévalóság kikötőjébe érkezik. De Noé galambjai, az imádságok, a békesség olajágával térnek vissza. A tengernek Ura mindenkihez közel van, aki Jézus nevében imádkozik hozzá. Ez a remény égi vígasztalás.

A Jézus nevében, hittel és szeretettel keressük tehát az Istent, hogy az isteni gondviselés hitében, csend és békesség lakozzék lelkünkben. Az élet rejtélyei a hívő szívben oldódnak meg. A békétlenség vihára a bízó szív imádságában csendesül le. Isten a szeretetben kapcsolja össze a maga életét a mi életünkkel. Ha hit és szeretet nélkül imádkozunk, útját tévesztve, a nyomorúságok özönvize fölött tétovázva lebeg a könnyörgés. A szeretet Atyjához szeretet nélkül közeledni, istenkísértés. De a szív igaz, őszinte áhítata előtt megnyílik a menny. Látatlanul ott van Jézus minden imádkozó mellett. Lecsendesíti a lelki vihart. Biztatva szól: Amit csak kérni fogtok az Atyától az én nevemben, megadja néktek. A szívből jövő imádság megnyugvást ad.

*

Milyen a mi imádságunk? Csüggedést legyőző lelki elmélyedés-e, mint a Jézusé volt? Erős bizodalom-e az Isten szeretetében? Hűségfogadás-e a Krisztus követésére? Az erő, a hit, a megszentelődés s a megnyugvás lelki kincseinek kiaknázása-e az élet gazdagítására?

Milyen a mi imádságunk? Bizonyára olyan, amilyen a szívünk. *A szívnek teljességéből szól a száj* (Máté 12, 34.). Az égi szóatra visszhangot csak az Istenben bízó szív tud adni. A földön mennyet, küzdésben békét, szenvedésben vigasztalást, imádságban áldást csak a Jézusban hívők lelnek. *Minden féltett dolognál jobban őrizd meg hát szívedet, mert abból indul ki minden élet* (Péld. 4, 23.).

Amen.

KORBÉLY GÉZA.

A szeretetvel az Istennek élje az embernek, szívifogyó nek, hogy az
 embernek élje az Istenben a szeretet legyen!

ISTEN KÖVETŐI.

— Vasárnapi. —

Eféz. 5, 1.

K. T! Pál apostol az adásra és megbocsátásra serkent. Ha követői akartok lenni Istennek, adjatok, mert ő folyton ad. Adjatok, mert ha ő nem adna, a mi életünk megszűnnék; adjatok, mert ő is ad minden embernek önként és nem hányja fel s minden jó adomány és tökéletes ajándék tőle származik. Legyetek követői az állandóan, kegyelmesen Adónak, ki egyszülött Fiát sem sajnálta értünk adni. Áldott legyen szent neve e kimondhatatlan drága ajándékért!

Azután bocsássunk meg. Isten a Krisztusért megbocsátott nekünk, eltörölte vétkeinket; azért is bocsássunk meg mindazoknak, akik megbántottak, úgy, hogy midőn imádkozni leborulunk, képmutatás nélkül mondhassuk: Bocsásd meg a mi vétkeinket, mint mi is megbocsátunk az ellenünk vétőknek.

Az adás és megbocsátás legyen két fő jellemvonása keresztyén életünknek: adni a szűkölködőknek és megbocsátani a bűnösöknek; adni azoknak, akik kérnek tőlünk és megbocsátani azoknak, akik megbántanak minket. E két dologgal mutassuk meg, hogy szeretettel járunk, mint ahogy a Krisztus is szeretett minket. Ő adta magát értünk és az ő drága véréért a mi bűneink megbocsátattak; mi is folytassunk hát — adván és megbocsátván — istenes életet, kövessük az Istent.

Ez a mi mennyei Atyánk parancsa, gyönyörködjünk abban.

Jertek, elmélkedjünk.

1.

Lássuk a *parancsot*, mely e szavakban foglaltatik: *Legyetek követői Istennek*, mint szeretett gyermekek. Buzdítás ez, mely kiválóan gyakorlati jellegű, mert cselekedetre serkent, folyton teljesítendő legjobb cselekedetre. *Legyetek követői*: azaz ne csak elmélkedjétek Istenről, hanem kövessétek is őt abban, amit róla tanultok. Az elmélkedés boldogító, szent és hasznos foglalkozás, amely oktatja, erősíti, vigasztalja és lelkesíti a szíveteket, erőt önt lelketekbe; de ennél nem szabad megállapodni, hanem utánozni kell Isten jellemét. A Jézus lábainál ülést, a Jézus nyomdokain való járásnak kell követnie.

E parancs hozzánk, mint *gyermekekhez* szól, mert hisz' azok vagyunk és ha szívünkben alázatosak vagyunk, hálásaknak kell lennünk érte. *Vannak emberek, akik nagyon magasan állanak és hatalmasak; önnön mértékükkel mérve nagy emberek, akik tehát egészen eredetiek és maguk törnek utat maguknak. Nekünk nem kell magunknak utat törnünk; a mi útunk meg van jelölve. Legyetek követői . . . Ugyanaz a dolgunk, mint a gyermeknek az iskolában.* Az a gyermek új írási módszert nem fedezhet föl; az ő dolga sokkal könnyebb: a példát követi, utánozza minden betűjét, vonását a tanító kezének. Az iskola növendékek csakis utánzás által tanulhatnak és mi mind növendékek vagyunk. A festő-növendékek is először nem tesznek egyebet, mint utánoznak. Aki nem tud utánozni, az eredetét sem tud alkotni: ne felejtsetek ezt!

Jegyezzük meg, hogy e parancs *nemesít* minket; mert avagy nem nagyszerű dolog-e Isten követőinek lenni? Ilyen vezér legkisebb követőjének lenni is kitüntetés. Azonban, aki az Istent követni akarja, az előtt igen nemes feladat áll: sasszárnyakon kell emelkednie. Nekünk e tekintetben teljes tökéletességre és szentségre kell törekednünk. Tartózkodni a gonosztól nem elég; nekünk meg kell teljesednünk minden jósággal az Isten Lelke által. Nem méltó-e a cél, hogy feléje törekedjünk? Itéljétek meg, micsoda kegyelemnek kell annak lennie, mely e magaslatra emelhet bennünket!

De ez a parancs *meg is próbál* minket. Legyetek Isten követői: ez megpróbálja tudományunkat. Az ember nem tudja követni azt, amit sohase látott. Aki nem ismeri Istent, nem is követheti. Ismerjük-e mi az Istent? Hozzáértetek-e bűnbánattal? Szóltatok-e vele imádságban? Egyesültetek-e vele a Krisztusban? Mondhatjátok-e: Én mindig az Urat tartottam szem előtt!? Nem tudsz valamely tárgyat utánozni, ha a szemed rajta nem függ és nincs róla értelmes ismereted. Nekünk szellemi fogalommal kell birnunk Istenről, különben nem tudjuk őt követni; innen, hogy szükségünk van a szent Lélekre. Hogyan ismerhetjük az Urat, míg a szent Lélek ki nem jelenti őt?

E parancs *nagyban segít* is bennünket. Jó dolog az emberre nézve, ha tudja, mi a teendője, mert akkor egyenes úton jár, daczára ellenségeinek. Mily segítség az, ha tiszta célunk van és jó iránytűnk! Csak azt kell kérdeznünk: Mit tenne a mi mennyei Atyánk hasonló esetben? és útunk világos. Amennyire képesek vagyunk az Urat követni, ösvényünk bizonyos. Mi nem követhetjük Istent hatalmában, mindenütt jelenvalóságában, mindentudóságában; némely ő tulajdonságai közölhetetlenek, mikre azt mondhatjuk: nagyon magasak, nem érhetjük el; de ezek nincsenek is benne e parancsban. Teremtmények nem követhetik az ő Teremtőjüket az ő isteni tulajdonságaiban; de gyermekek utánozhatják atyjokat az ő erkölcsi jellemvonásaiban. Az ő isteni Lelkének segítségével követni tudjuk Istenünket az igaz ítéletben, igazságosságban, szentségben, tisztaságban, igazságban és hűségben. Mi lehetünk gyöngédek, jószívűek, tűrők, kegyelmesek, megbocsájtók; egy szóval járhatunk szeretetben, mint Jézus is szeretett minket.

2.

Lássuk már a *megokolást*. Legyetek követői Istennek, *mint szeretett gyermekek*: ez a megokolás.

Először, mint gyermekek. A gyermekeknek természetes törekvésük utánozni szüleiket; de vannak kivételek is, mert némely gyermek atyjának ellentéte, talán távolabbi elődök vétkei tünteti föl. Absolon nem követte Dávidot,

Roboám nem volt Salamon második kiadása. Az Isten gyermekeinek hasonlóknak kell lenniök Atyjokhoz; mert szellemi téren az a szabály, hogy hasonló hasonlót nemz. Akik gonoszul élnek, azok a gonosz gyermekei; az élet milyensége bizonyosság az egyéni természet és gondolkodás mellett. Akik istenesen és igazán élnek, hisznek a Jézus Krisztusban: azok Isten gyermekei és bár az istenfélők is vétkeznek, de a vétket nem szeretik és megbánják. Az élet szentsége az ujjászületés jele. Gyümölcszeikről ismeritek meg őket: ez az elv. Isten gyermekeinek hasonlóknak kell lenniök őhöz. Minden hibáik mellett is egészben véve az Istenhez való hasonlatosságnak kell jellemezni életöket. Az utánzat tökéletlen lehet, de azért utánzat.

Az ok tehát az, hogy ha mi gyermekei vagyunk Istennek, tehát kövessük a mi Atyánkat; de mi nem csak gyermekek, hanem *szeretett* gyermekek vagyunk. Óh, mily hatalmas indító ok! Már az is nagy szeretet Istentől, hogy megengedi, hogy mi egyáltalán gyermekei lehessünk. Ime, oly szeretettel volt hozzánk az Atya, hogy mi Isten gyermekeinek neveztetnék! Szeretettel, mely megemlékezett rólunk, midőn mi a bűnben és vétkekben meg voltunk halva, hogy megelevenítsen istenes életre. Emlékezzünk csak: Mindazoknak, kik őt befogadták, adott oly méltóságot, hogy Isten gyermekei legyenek, akik hisznek az ő nevében. Mily nagy szeretet nyilvánult ujjászületésünkben s fiuvá fogadtatásunkban! Azután milyen szeretetteljes bánásmódban részesített minket a mi mennyei Atyánk! Eltúrte a mi engedetlenségünket. Szemet hunyt hibáinkra, megfedkezéseinkre; gondoskodott rólunk minden szükségünkben, segített bajainkban és megbocsátotta minden bűneinket. Csodálnunk kell, hogy mennyire szeretett minket az Isten, hogy mi őnéki szeretett gyermekei vagyunk. Kövessük hát a mi Atyánkat, mert minél nagyobb a gyermek szeretete atyja iránt, annál mélyebb a csodálata is és annál erősebb a vágya, hogy mindenekben hasonló legyen őhöz.

3.

Halljunk most néhány *bátorító szót*. Mondhatja valaki: Óh, az Istennek ez a követése messze meghaladja

a mi gyarló erőnket. Hogyan legyünk mi követői Istennek? Ily gondolattal szemben hadd nyujtsak bátoritást.

A hívőkhöz szólok. Isten már gyermekeivé tett titeket: ti az ő fiai és leányai vagytok. A munka nehezebb része tehát már elvégeztetett. Ha ti Isten követői akartok lenni, mint szeretett gyermekek, akkor szükség, hogy előbb gyermekeivé legyetek: ez már megtörtént. Ti magatokat nem tehattétek volna Isten gyermekeivé, de ő ezt elvégezte helyettetek. Szeretteim, most már Isten gyermekei vagyunk. Sokkal könnyebb követni az Atyát, mint gyermekévé lenni! Fölfogadhatsz egy gyermeket, magadénak is mondhatod, ám tőled származottá nem teheted semmiképpen; de az Ur ujjászült minket az élő reménységre.

Az Ur adta nekünk szent Lelkét a segítségre. A Lélek segíti a mi erőtlenségeinket. Ne felejtjük ezt. Amelyek az embereknek lehetetlenek, nem lehetetlenek az Isten Lelkének. Mi e Lelket magunkban bírjuk, megeleveníti az egész lényünket. Nekünk nem kell kifelé tekintenünk erőért, hogy szentek lehessünk, mert az Isten Lelke bennünk lakik, bennünk működik, teremtvén bennünk erőnek, szeretetnek és józan elmének lelkét. Óh, megtelve lenni az Isten Lelkével! A szent Lélek: Istennek Lelke és így taníthat, segíthet minket Isten követésére; ő a szentség Lelke is, így munkálja a mi szentségünket. Legyetek hát jó reménységgel! Ily segítő mellett nem bukhattok el.

Aztán ne feledjük azt sem, hogy az Ur megengedi, hogy mi ővele érintkezzünk. Ha egy embert akarnánk követni, de nem láthatnánk őt: nagyon nehéz munkánk lenne; de Isten megengedi, hogy mi hozzá közeledjünk; bezárhatjuk magános kamránk ajtaját és egyedül lehetünk az Urral, sőt vele járhatunk mindennap. Lehetnének-e kedvezőbb viszonyaink Isten követésére? Az Istenhez való közelség hozzá hasonlatosságot szül. Minél jobban láthatjuk az Istent, annál több fog meglátszani mibennünk is az Istenből.

4.

Végül lássunk néhány következtetést. Előbb a hívőkhöz szóltam, most szólok a keresőkhöz. Legyetek kö-

vetői az Istennek, mint szeretett gyermekek. Mit következtetek én ebből? Azt, hogy Isten kész megbocsátani azoknak, akik őt megbántották. Óh ti, akik még nem nyertetek bocsánatot, halljátok: az Ur kész megbocsátani. Nekünk az Istent kell követnünk, de ha ő nem akarna megbocsátani, akkor ezt nem tehetnők. Ha mi készek vagyunk szemet hunyni mások sértegetéseire, megbántásaira, akkor Istennek, mint példaképünknek még készebbnek kell lennie a megbocsátásra. Óh szegény bűnösök, ti nem tudjátok, mily nagyfoku megbocsátó hajlam lakozik a mennyei Atyában! Ő szent Fiát, a Jézus Krisztust adta, hogy megbocsássa bűneinket és mégis az emberek igaz Birája maradjon.

Vannak keresztyének, akik már annyira tanítottak az Urtól, hogy könnyüvé és kellemessé vált nekik a sérelmek és bántalmak megbocsátása; de a mi mennyei Atyánk még sokkal szeretőbb s még nagyobb örömmel törli el a vétkezők bűneit. Bűnösök! gondolkozatok helyesen az Istenről és jöjjetek hozzá haladéktalanul kiengesztelődésre. Őnála van a megbocsátás. Ő gyönyörködik a kegyelemben. Az Ur jó és kész megbocsátani.

Volna-e valaki, aki azt gondolná, hogy az Ur nem fogja megtartani neki tett ígéretét? Tehát halljátok: mivel Isten példaképünk, azért bizonyosan meg fogja tartani szavát. Neki hűnek, igaznak kell lennie, mivel mi követni tartozunk őt. Ha Isten hűtlen lenne szavához, akkor nem buzdíthatnánk követésére; de mivel valósággal buzdítottunk, tehát hűnek és igaznak kell lennie. Bizonyosra vehetjük föltétlenül, hogy akaratának minden szava megáll, mert ő azt kívánja, hogy mi is követői, igazak és egyenes szívűek legyünk minden mi utainkban.

Abból, hogy mi Istennek szeretett gyermekei vagyunk, következik, hogy ő nekünk szerető Atyánk. A szerető gyermekeknek szerető atyjok van. Mi bizonyosak lehetünk a felől, hogy ő szerető és gyöngéd lesz mihozzánk, mert azt óhajtja, hogy mi is szeretettel legyünk iránta. Ő szeret akkor is, mikor dorgál. Megostoroz mindenkit, akit fiává fogad. A csapások szeretetének pecsétei.

Végül e szavakból: Legyetek Isten követői, az követ-

kezik, hogy őt követnünk kell, amig csak élünk. Isten azt akarja, hogy mi mindig azok legyünk, ami ő. Ő megmarad a szeretetben, mert ezt nekünk például állítja oda. Ő ki fog tartani abban, hogy minket égbe vezessen, mert ő minket kitartásra tanít. Az Ur nem fogja elfordítani tőlünk szívét; ő nem fog hanyatlani, sem csüggedni; miután elkezdte, hogy minket alkalmasokká tegyen a mennyországra, nem fog pihenni, míg e munkát be nem fejezi. Támaszkodjunk tehát a mi Atyánk változhatatlan jóságára és kérjünk tőle mind több és több kegyelmet az ő követhetésére, míg el nem jutunk majd szent orczája meglátására. Az ő jelenléte legyen velünk és adjon ő nekünk nyugodalmat!

Amen.

Spurgeon után

TÓTH KÁLMÁN.

AZ UR A MI PÁSZTORUNK.

— Konfirmációi. —

Zsolt. 23, 1—3.

Hű pásztorunk! előtted áll
Híveid zsenge nyája,
Buzgó imánk tehozzád száll . . .
Lelkedet áraszd rája.
Köss velük szövetséget,
Hogy szívük' adják néked . . .
Halld meg, amit fogad ajkuk . . .
Áldásod nyugodjék rajtuk.

Én édes Megváltóm! mig élek,
Hű szerelmedre gondolok.
Legyen tiéd e szív, e lélek,
Mely mindennap feléd dobog.
Drágább nekem a te szerelmed,
Mint szinarany s örömpohár,
Jobban megvéd áldó kegyelmed,
Mint harczy fegyver s sziklavár.

Maradj enyém, én boldogságom!
Óh, hadd maradjak gyermeked;
Miként virág a zöld faágon,
Viruljon életem neked.
Uram! feléd száll minden vágyam,
Éjjel, nappal kereslek én,
Mig majd szerelmed szebb hazában
Örök fénynyel ragyog felém.
Amen.

Ünneplő keresztyén hívek! Szeretett gyermekeim!

A mennybemenetel ragyogó ünnepének magaslatán állunk, a pünkösti Léleknek előttünk hullámzó árjaiban kíván megfürödni a mi lelkünk; mint árnyas pihenőhely, mint csendes virágoskert, köszönt minket ez a szép tavaszi ünnepnap. S midőn e kertnek élő szép virágait, serdülő fiainkat és leányainkat ma koszorúba fonva Istennek atyai keblére fűzzük, mi lehetne a mi könyörgésünknek méltóbb tartalma, mint ez: *Serkenj fel északi szél, jöjj el déli szél és fujj az én kertemen keresztül, hogy folyjanak annak drága illatu balzsamai.* Hallgass meg, Atyánk és áld meg ezeket a mi ünnepi díszben előtted álló gyermekeinket, akik imára kulcsolt kezekkel, örömkönnyek közt tekintenek fel hozzád, a megnyilatkozott egekbe és reszkető ajakkal, de tiszta szívvel s őszinte lélekkel örök hűséget fogadnak neked!.. Örömkönnny csillog az édes atya, a gondos anya szemében, aki talán első és legidősebb, vagy — miként én is — legifjabb, utolsó, vagy talán egyetlen szeretett gyermekét kísérte a konfirmációi oltárhoz, a kegyes Sámuelnek eme sóhajával ajkain: *Mind- eddig segítségül volt nekünk az Ur!* Óh ti boldog szülőtársaim, mondjátok meg, nem kárpótol-e minket gazdagon ezernyi gondjainkért és nehéz küzdelmeinkért ez az ünnepélyes óra, midőn legdrágább kincsünket, gyermekeinket az örök szeretet oltalmazó szárnya alá helyezhetjük, ezt mondván:

Óh hallgass meg,
Te mennyei király
S oltalmazd nyájadat;
Tenvéreddel
Kiket megváltottál,
Vezesd őket magad.
Halld meg, amit kér gyermek-ajkuk.
A jó munkát fejezd be rajtuk,
Óh hallgass meg!..

A keresztszülők és testvérek, a rokonok és jóbarátok, tanárok és tanuló társak s mindazok, kiket e kisdied csapathoz a szeretet kötelékei fűznek, mély meghatottsággal vesznek részt lélekemelő ünnepélyünkön; eszökbe jut az a szép idő, midőn ők is az ártatlanság fehér köntösében,

dobogó szívvel álltak az oltár előtt s tiszta kezeket emelve égre így fohászokdtak: Én Uram és én Istenem, nem bocsátlak el tégedet, míg meg nem áldasz engemet!.. s önkéntelenül is végigpereg arcukon egy forró könny-csepp; örömmek vagy bánatnak, édes emlékezetnek, vagy szent fogadásnak könnye-e: maguk sem tudják.

Az anyaszentegyház szent örömmel s boldog reménnyel öleli keblére e zsenge nyáját, mert abban jövendő felvirágzásának újabb zálogát szemléli s teljesülve látja, amit az Ur Sion örök királyának ígér: *A te sereged diadalának napján néped örömmel áldozik neked ünnepi díszben s fiaid születnek néked, mint harmat a hajnalsugárból.*

És én, mint e serdülő fiuknak s leányoknak lelki vezetője, hálaimára kulcsolom kezeimet, hogy a kegyelem Istene nagy gyengeségem mellett is azoknak vallásos neveléséhez erőt, kitartást, szent Lelket adott s megengedte érnem e napot, melyen e viruló növendékek sorában utolsó két fiamat is az ő atyai oltalmába ajánlhatom.

Kedves fiaim és leányaim! A hely, amelyen álltok, szent hely. A szempillátokon rezgő harmatcsepp bizonyossága ünnepi boldogságtoknak. Ugy-e érzitek, hogy elközelgetett hozzátok a mennyeknek országa, hogy kiáradt reátok a szent Lélek? Hogy nem e földi por szülöttei, hanem Istennek gyermekei s egy dicsőbb hazának boldog örökösei vagytok?! Óh, vajha e kegyes érzelmek soha el ne száradnának kebletekben s magasabb rendeltetések tudata soha el ne halványulna lelketekben! Vajha szívesen követnétek, midőn hozzátok intézett búcsuszavaimban Megváltó Jézusunkhoz vezetlek titeket, hogy ő viseljen gondot testi-lelki üdvötökre akkor is, ha majd — meglehet korán — mi gyarló szülőitek s földi vezéreitek oldalatok mellől sirba hanyatlunk.

Te megszámláltad báránykáidat . . .

Eltévéljedni egyiket se hadd!

Óh, vajha a 23. zsoltár királyi szerzőjével ti is jó és rosz napokban egyiránt bátran vallást tennétek: *Az Ur az én pásztorom, azért semmiben meg nem fogyatkozom.*

Mert ő

1. *Gyönyörűséges és füves helyeken legeltet engem.*
2. *Ha szenvedek, megvéd s nem hagy elcsüggednem.*

1.

Az Ur az én pásztorom! Mindnyájunk előtt ismert és kedvelt ő-testamentomi kép. Az Ur Jézus a ti hűséges pásztorotok s ti az ő mezejének juhái vagytok. S vajjon mivel bizonyítja be irántatok való pásztori szerelmét? *Gyönyörűséges és füves helyeken legeltet engemet és kies vizek mellé viszen engemet; az én lelkemet megvidámítja és visel engemet az igazságnak ösvényin az ő nevéért.* Így írja le a zsoltárdalnok ezt a boldogságot, melyben a Krisztus hívei részesülnek.

Gyönyörűséges, füves hely! Az evangéliomnak virágos mezeje, a melyre Krisztus Urunk parancsa szerint — *Legeltesd az én bárányimat* — a konfirmációi oktatás elmúlt heteiben fogékony lelketeket irányítani szándékoztam. Mi evangéliomi keresztyének Isten ígését, mint lábainknak szövétnekét és ösvényünknek világát gyújtjuk meg a hívek szemei előtt, azzal tápláljuk az igazság után éhező lelkeket, azzal aranyozzuk meg a szerencse és öröm verőfényes napjait, azzal derítjük föl a bánat éjszakáját, azzal tanítunk, vigasztalunk, dorgálunk, buzdítunk, azzal igyekszünk újjá teremteni az egész társadalmat, mert tudjuk, hogy Istennek ereje az, minden hívőnek üdvösségére. S ma, midőn ti — édes gyermekeim — Istennel kötött szent szövetségteket ünnepélyesen megerősítetek és keresztyéni hitetekről lelkes ajakkal nyilvánosan is vallást tesztek, én tinektek útravalóul az élet virágos, vagy tövises útjaira drágább kincset, értékesebb ajándékot nem adhatok, mint azt az intést:

Tartsd meg, amid van, tartsd meg az ígét;
 Üdvöd leled ebben;
 Ez pajzsod, mely élted harczában véd
 S fáklýád bús éjjelen.
 Az ígét, melyért küzdtek ósatyák
 S azt rád is szent örökségül hagyák,
 Tartsd meg híven!

Tudom, hogy e világ fiai kigúnyolják, megvetik ezt az ígét, mint rég divatját mult, elavult gyermekmesét és a helyett inkább az anyagi előnyöket, élvezeteket és önző érdekeket szolgáló divatos bölcseséget hirdetik; a művészetet és tudományt, mint az emberiség kizárólagos megváltóit istenítik. De ne hagyjátok magatokat megcsalni. Boldogságot, lelki békességet sem a gőz, sem a villamosság nem teremt, lelki megnyugvást a zakatoló gyárak nem készítenek, üdv után sóvárgó lelketet sem a kincshalmaz, sem a gyönyörök, sem a hirnév babérkoszorúi nem elégitik ki. *Elmulik e világ és az ő kívánsága is; aki pedig az Istennek akarátját cselekszi, örökké megmarad.* Kedves gyermekeim! Hallgassátok és tanuljátok örömet Isten ígétjét; mélyedjen el abban a ti lelketek az áhítat csendes óráiban s érezni, tapasztalni fogjátok, hogy abban örök életek vagyon.

Ha mindenki elhagyna,
 Veled maradok én;
 Nem halt még ki a hála,
 Uram, a föld színén!
 Kihez mennénk, Uram?
 Megcsalódnánk másutt;
 Üdvre, boldogságra
 Nincs kivüled más ut!

Kies vizek mellé viszen engemet. Az üdítő forrás, melyből zsenge éltetek táplálkozik s melyből majd később a szenvedések és küzdelmek sivár pusztaságán elepedt, szomjazó szívetek frissítő, erősítő italt merít: *az imádság.* Imádság . . . Ismét olyan kiváltsága Isten fiainak, mely a nagy tömeg szemében mit sem ér, de amelynek mennyei hatalmát ismerik és áldva magasztalják az elfáradt és megterhelt lelkek. Boldog, aki imádkozni tud, mert annak öröme megkétszereződik, bánata megenyhül; soha sem érzi magát elhagyatva, soha sem fuvalkodik föl és soha sem esik kétségbe; annak lábai a föld porát tiporják, de szíve-lelke a mennyországban él. Jaj neked, ha ez az egyetlen kötelék, mely téged a mennyországgal összefűz, elszakadt! Akkor eged örökre beborult s a hazafelé vivő utat soha többé meg nem találod! Mig az imádság szár-

nyain fölemelkedő lelked mindennap újra meg újra mennyben menetelt ünnepel s a mennyei Atya keblén elfeledi búját-gondját, keservét.

Az én lelkemet megvidámítja. Igen, megteríti nekem a kegyelem asztalát s szent vacsorájában bűnbocsánatot, életet és üdvösséget nyújt aggódó lelkemnek. *Az én lelkem bizony étel és az én vérem bizony ital,* mondja hű pásztorok. Óh, vajha az ő oltáránál keresnétek gyógyulást, üdülést, valahányszor a világ megsebezte szíveketeket! *Boldogok, akik éheznek és szomjuhózzák az igazságot, mert ők megelégtettek.*

Tudom, hogy ettől a mennyei eledeltől is sokan, igen sokan hidegen elfordulnak és az üdvözítő szeretetnek nyájas hívogatását — Jertek el, mert immár mindenek elkészítettetek — figyelmen kívül hagyják; óh, de ti ne tartatok övelők; ne kárhoztassátok magatokat éhenhalásra, mikor minden jóban bővelkedhettek. Maradjatok meg az istenfiuság védett ligetében, ahol igazság, békesség és szent Lélek által való öröm vagyion.

Igy legeltet Jézus, hű pásztorom, engem.

2.

S ha szenvedek, megvéd, nem hagy elcsüggednem. Még ha szinte a halál árnyékának völgyében járok is, nem félek a gonosztól, mert te velem vagy...

Csudálkozva kérditek talán, mit beszélek én nektek szenvedésről, küzdelemről, halál sötét völgyéről ma, serdülő korotok eme ragyogó magaslatán, midőn a gondtalan gyermekévek félig öntudatlan álmodzásait az ifju és hajdonkor édes örömeivel cseréletek föl s tele tudóval szívjátok magatokba az ifjuság tavaszi kertjének felétek áradó rózsaillatát.

Ámde éppen azért figyelmeztetek benneteket, hogy midőn ma viruló korotok paradicsomkertjébe léptek át, ne feledjétek el a virágok alatt lappangó kigyót sem. Ezer kísértés, nehéz megpróbáltatás és veszedelem vesz körül titeket mindenfelől. Mint mikor gyönyörűen virágozott gyümölcsfáinkat rövid néhány nap alatt teljesen letarolja s minden reményeinket meghiusítja az undok hernyó-

sereg: úgy a ti virágzó élteteket is elpusztítással fenyegetik az erkölcsi világ férgei. Egyfelől a fagyos hitetlenség és léha felületesség teszi gúny tárgyává s igyekszik irgalmatlanul megfojtani gyermeki boldogító hiteteket, másfelől a felekezeti türelmetlenség és elfogult vakhit veti ki hálóját ellenetek, hogy titeket az evangéliumi igazság és szabadság sziklájáról a babonaság ingoványos talajára és a lelki zsarnokság rabigájába rántson le; óh, mert a lélek vadászás áldatlan mestersége még nem szűnt meg a felvilágosodás huszadik századában sem. Majd nem sokára ti is megértitek, hogy a régi öregek miért nevezték e földet *siralom völgyének*; szenvedés, gond, keserű csalódás sújt a porba, betegség és halál sebzi meg érzékeny szíveteket s a csüggedő Iliés profétával együtt ti is leroskadva sóhajtotok: *Elég immár az én életem, most óh Uram, vedd el az én lelkemet!*... Bizony, bizony sok viszonzatgáson át juthatunk csak be Isten országába!

De a legnagyobb és legveszedelmesebb ellenséget önképletekben hordjátok. A kívülről jövő csábításnak hatalmas szövetséges társa lesz a test és vér, a bűnös indulat és ifju szenvedély, hogy egyesült erővel boldogtalanná tegyenek s letépjék homloktokról az ártatlanság myrtuskoszoruját.

Óh, vajjon ki fedezi be védtelen élteteket, hogy a gonosz világ menyegzői ruhátokat be ne sározza? Ki nyújt mentő kezet, ha a zavaros hullámok már összecsapnak fejetek fölött s ki szabadít meg a rátok rohanó vadállatok éles fogaitól? E világ nem, mert az kárörömmel nézi veszteteket, más emberek nem, mert azok hidegen elfordulnak tőletek: Mit törődöm én a más bajával? Ha belerohantál az örvénybe, most szenvedj!.. Szüleid, hozzátartozóid nem, mert azok minden önfeláldozó szeretetök mellett is gyengék, mint a kis madár, mely fiait a karvaly körmei közül ki nem ragadhatja. Egyedül ama jó Pásztor segít rajtad, aki az ő életét adta a juhokért. Ő megkeresi az elveszett juhok, még ha önhomlokát vérzi is a tövis, ő hívogat, ő keblén melenget, ő megáld és békességre vezet. Tudom, hogy ezt manapság sokan nem hiszik, de azt is tudom, hogy ezek éppen azért boldogtalanok. Cél-

talanul hányódnak a zajgó tengeren s mentő horgonyuk, vezető iránytűjök nem lévén, hajótörést szenvednek, elmerülnek.

Korunk átka, hogy benne az anyagiság ül a zsarnoki trónon; az örök eszményi, a hit és a halhatatlanság reménye pedig, mint kitagadott, mostoha gyermek, száműzetett az apai házból. Innen a társadalmi osztályok között való gyűlölködés, a lelki béke hiánya, az életuntság. Édes gyermekeim, higyjétek el a ti sok nehéz megpróbáltatásokon keresztül ment lelki atyátoknak, aki szívének minden dobbanásával a ti javatokat akarja munkálni, hogy a lelki egyensúlyt úgy jó, mint balsorsban csupán a vallásos hit őrzi meg; a szenvedések éjjelében az gyújt világot s a halál félelmét csak az veszi el. Más minden, amiben reménykedtek, cserben hagyhat, a földi vagyon elúszik, az ifju kor rózsáit sötét redők váltják fel fonnyadt arcodon, az élvezetek serlege elveszti ízét, e világ csillogó hiusága nem hozza többé lázas mozgásba véredet; a jó szülék, testvérek, útitársak egymás után kidőlnek oldalad mellől s te oly elhagyottnak, oly árvának érzed magadat, mint „az egyedül való veréb a ház héján“ . . . De aki Istenben bízik, soha meg nem csalatkozik.

Ti ma hűséget esküdtek lelketek örök pásztorának. Óh vigyázatok, esküszegők ne legyetek; lelketek nyugalomát elrabolni ne engedjétek! Isten ígéje nem csupán lelki eledel, hanem hatalmas fegyver is, melylyel a sátán támadásait visszaverhetitek: *Mimódon mívelnék oly nagy gonoszságot, vétkezvén az Isten ellen?! Az az imádság nem csupán mennyei Atyáddal való beszélgetés, hanem egyszersmind őrangyalod is, aki lángpallossal kergeti el oldalad mellől a kísértőt. Ha megkönyékez a csábítás, fohászodjál: Atyám! ne hagyj el gyenge gyermeked . . . s mentve vagy. Az az urvacsora varázsszer, mely lelkedet sebezhetlenné teszi az ellenség nyilaival szemben, meggyógyítja minden betegségidet s még a halál révén is puha ágyat vet.*

Édes reményekkel tekintünk ma reátok. Óh igyekezzetek a mi reményeinket megvalósítani, mert különben nem csak a magatok boldogságának és jó előmenetelének

sirját ássátok meg, hanem szerető szüleitek és a hozzátok tartozók szívét is összezuznátok.

Legyetek hívek lelketek örök pásztorához, evangéliumi egyházunkhoz; legyetek jó keresztyének és kötelességtudó, becsületes emberek, akkor újra találkozni fogunk egykor ama mennyei hajlékokban, ahol a hűség örök koronát nyer s ha földi pályád véget ér: fejedre száll örök babér.

Amen.

ZÁBRÁK DÉNES.

A MI ORSZÁGUNK MENNYEKBEN VAN!

— Áldozócsüörtörtöki. —

Filippi 3, 20. *A mi országunk mennyekben van, honnét a megtartó Ur Jézus Krisztust is várjuk.*

Véget ért a nagy harcz. Az ellenség valóban meggyőzetett s a győzelmes hős órája elérkezett, hogy visszatérjen a dicsőségbe, honnét alászállott . . .

Elég volt immár a földi szenvedésből. Óh, mennyi része volt benne! Annak a harminczhárom esztendőnek talán minden napja szenvedésben telt el . . . Óh mennyi áldozat, mennyi lemondás, mekkora megalázkodás, mily mély aláhajolás, hogy fölemelhesse, kit levert lábáról a bűn, az embert, az elesett embert . . .

Elvégezted, nagy Mester, művedet, elvégezéd! Hazatérhetsz már, hol mennyei Atyád vár reád ama dicső sereggel, melynek ajkáról glória zeng feléd. Hazatérhetsz a tisztaság honába; elég sokáig jártad e földi lét útját, melyen annyi szenyynel találkozál!

Az Olajfák-hegyének lejtőjén kicsiny sereg halad föl-felé. Tizenketten vannak. Az első a Mester. Mellette és mögötte a kis tanítványsereg. Megfogyatkoztak. A tizenkettedik, az áruló Judás hetek óta halott már. Öngyilkossá lett szörnyü tettének elkövetése után.

Amint fölrnek a hegy csúcsára, a Mester még egyszer végighordozza rajtok szelid tekintetét. És elhangzanak ajkáról az utolsó szavak, csendesen, ünnepélyesen:

— Ne menjetek el Jerusálemből, hanem várjátok be az Atyának ígértét. Nekem adatott minden hatalom . . . e világ végezetéig.

És imé egyszerre emelkedni kezd, kezeit kiterjesztve reájok, föl, föl a magasságba. A föld vonzó ereje nem tartotta többé vissza, de nem tarthatá vissza annak a tizenegy szívnek fájdalma sem, mely ott dobogott bizonyára nem csendesen az árván maradt tanítványok kebelében.

Tekintetökkel ott keresik a világűrben, könnytelt szemek csak egy fényes felhőt láthatának s mögöttük égi küldöttek szava hangzik:

— *Galileabeli férfiak, mit állotok, nézve a mennybe? Ez a Jézus, aki felviteték tőletek a mennybe, aképpen jő el, amiképpen láttátok őt fölmenni a mennybe!*

Leszállanak hát a hegyről és mennek együtt Jerusálembe... Óh most nem tudnának egymástól elszakadni... Közös imára borulnak le; imáikkal kísérik azt a mennybe visszatért drága Mestert, ki előre ment, hogy megkészítse számukra a helyet s ha megkészíti, fölviszi majd őket is, ama sok hajlékok egyikébe, az atyai házba!

K. H! A mennybemenetel dicsőséges ténye sok igazságot hirdet. Hirdeti a győzelemmel megharczott harcz jutalmát, hirdeti, hogy a megaláztatást fölmagasztaltatás követi, hirdeti a Jézus dicsőségét; de hirdet azt is, amit ünnepi elmélkedésem alapjául fölvettem, hogy *a mi országunk mennyekben van, honnét a megtartó Ur Jézus Krisztust várjuk!*

Legyen elmélkedésünk tárgya e szent leczke és osszuk azt két részre. Szóljunk először is erről a tényről:

1. *A mi országunk mennyekben van* s azután nézzük a szent leczke folytatását:

2. *Honnét a megtartó Ur Jézus Krisztust várjuk.*

1.

A mi országunk mennyekben van.

Ez a föld nem igazi hazánk. Sok ember elszomorodik e szavak hallatára. Hiszen olyan jól érzi magát ezen a földön, mintha egyenesen az ő számára lenne teremtve a világ. Bőségben, kényelemben, egész életének minden törekvését, tudását e földi létre irányozva, hallani sem akar arról, hogy egyszer itt kell hagynia mindezt. És mig idegenkedik amaz igazi ország gondolatától, el is veszti

azt, arra nem készül elő s ha egyszer véget ér földi pályája, akkor áll igazán előtte nagy vesztesége.

De ne higyjétek, hogy sokan vannak, kiknek olyan megelégedésseljes életet ad e földi haza. Mennyi a szenvedő ezen a világon! Hány nehéz beteg vágyik ismét elköltözni, hány elhagyatott szegény várja a sokaktól rettegett követet: a halált. Hány lélek ujjong e hitben: Ez a föld nem igazi hazánk!

Mirevaló hát e földi élet? Előkészület ideje. De hát készülünk-e valóban? Előkészület-e az, hogy időnkint megjelenünk itt, Isten ígéjének hallgatására? Bizonyára nem!

Ha a mi hazánk mennyben van, akkor mi mennyei polgárok vagyunk. Egy idegen ország polgára, ha csak meg nem tagadja honát, mindig megőrzi hovatarozandóságának tudatát. Bármilyen kedves legyen is néki az idegen ország, az ő hazája mindig előtte lebeg. Érzi, hogy ahol él, ott nincsen otthon. Drága neki minden hazai hír, kedves minden honfitárs, örömmel üdvözölt minden levél, minden tárgy — legyen az bármily jelentéktelen — ha hazulról jön. A különböző országok fővárosaiban vannak egyesületek, hol ugyanazon nemzet tagjai találkoznak és ápolják a honfiúi érzést és ébren tartják hazájok iránt való érdeklődésüket.

Igy jönnek össze Isten gyermekei is. Csodálatos dolog, hogy bármennyire elválasztják is őket a hivatás, a műveltség és anyagi körülmények korlátai, Isten gyermekei mindenütt megtalálják egymást és ápolják, ébren tartják az igazi, a mennyei hazába tartozás tudatát. Közistentiszteleteinknek is ez az egyik magasztos célja. Vannak, akik annyira magánügynek tartják a vallás dolgát, hogy azt csak bezárt, magános szobájokban kívánják elintézni s mások előtt hallgatnak róla. Hát, K. H! aki igazi lelki életet él, az nem tud hallgatni arról. A szívnek teljességéből szól a száj. Ha szíved a földdel van tele, természetes, hogy beszédeid is földi dolgokról szólnak; de ha a menny dolgaival foglalkozik lelked, akkor lehetetlen, hogy élő szóval is ne kívánj bizonytságot tenni lelki világodról!

Sokan azzal vádolják a határozott keresztyénséget,

hogy nem nevel jó hazafiakat; míg a mennyei hazába tekint, a földivel nem törődik . . . Hát e vádnak bátran a szemébe nézünk! Igaz, hogy a szájhazafiságtól tartózkodunk; de mondjátok csak, melyik a nagyobb hazafi? Az-e, kit ott találsz minden hazafias ünnepélyen, minden hazafias lakomán; ki tele szájjal éljenez, politizál és ezzel ki is meríti honfiúi voltát; vagy az a keresztyén, kinél a felebaráti szeretet nem csak üres szólam, hanem valóság; midőn óvja felebarátját minden gonosztól, midőn tiltakozik a nők megrontása, minden ledérség, részegség, tékozlás bűne ellen, midőn a Jézusban nemcsak a tulvilági üdvösség, hanem a földi életet is megszentelő tökéletes erkölcs forrását kínálja oda honfitársainak . . . Melyik a nagyobb hazafi?

Én azt hiszem, K. H! hogy akkor, amikor e szegény haza teste oly sok sebből vérzik, azért kell imádkoznunk, vajha az Ur minél több ilyen hazafit támasztana e sokat szenvedett földi haza javára!

Mennyei polgárok vagyunk, K. H! ez az áldozócsütörtöki tanulság első fele. Megszerezte-e már ezt a polgárjogot? Ne feledjétek: erőszakkal nem vitetünk a mennybe!

Mennyei polgárrá Jézus tehet egyedül. Akik őt bevévék, azoknak adatott arra hatalom, hogy Isten gyermekeivé legyenek. Csak Isten gyermekei lehetnek a menny polgáraivá!

Vajha megértenétek e nagy igazságot s vajha Jézusra bízátok magatokat ti is mindnyájan s lehetnétek azok között, kik életföladatuk egyik részeként vallják ezt is:

2.

A megtartó Ur Jézus Krisztust várjuk.

Jézus még egyszer eljön!

A reá való várakozás nem tétlenséget jelent. Ugy várjuk igazán, ha munkálkodunk. A menny felé tekintő tanítványoknak is azt mondták az angyalok:

— Mit állotok itt?

Az igazi keresztyénség nem tétlenség. Tiltakozunk az üres érzélgés ellen. Az élő keresztyénség munkás keresztyénséget jelent. De félre ne értsetek!

Vannak munkálkodó emberek, kiket keresztyén nevök daczára sem ismerhetünk el munkás keresztyéneknek. Miért? Mert munkájok rugója az *én*.

A keresztyén ember nem az *én*, hanem ama másik haza szempontjából tesz mindent. Az Urért munkálkodik! Az Urnak szolgál, midőn kötelességeit lelkiismeretesen végzi, az Urnak szolgál, midőn családját gondozza, gyermekeit neveli. Az Urnak és nem embereknek! Óh milyen más szolgálat az, ahol a cél is, a segítő is az Ur!

Hát ti, K. H! várjátok-e Jézust?

Talán nem érjük meg e földön az ítéletre eljövételét, de azt megérjük, midőn a halálban eljön hozzánk. Készülünk-e erre a nagy találkozásra? Hogy állunk majd elébe? Ha számon kéri a talentomokat, nem leszünk-e hasonlók ahoz a rest szolgálóhoz, ki elásta a reá bízott talentomot?

K. H! A mai keresztyénség nagyban hasonlít az Olajfák-hegyén álló tanítványsereghez. Keresztyénsége: tétlen menny felé nézés.

Mit álltok itt? hangzik felénk is a szó és ez a kérdés tulajdonképpen egy szent felhívás:

— Menjünk, munkálkodjunk!

Óh mennyi a tenni való! Mennyi a baj az egyének, a családok életében. Omladoznak egyházunk falai, szegény hazánk igaz fiakra vár. Hát csak panaszból álljunk mindig, csak sóhajokból s a kezek tétlenül csüngjenek továbbra is alá? Így nem szűnik meg a baj és nem mulik el a szívek keserve.

Jertek, munkálkodjunk, mint mennyei polgárok, kik a megtartó Ur Jézus Krisztust várják!

Amen.

NYÁRY PÁL.

A MI HITÜNK MEGGYŐZI A VILÁGOT.

— Pünköst előtt. —

Máté 28, 18—20.

Milyen nagy, milyen boldogító a keresztyén vallás jövőbe vetett reménye! Amerre csak a nap világít, az evangéliom hirdettetik; népeket és nemzeteket az Istenbe, mint szerető Atyába helyezett hit egyesít; a változásokkal teljes emberi életben ennek az Istennek Lelke uralkodik, ennek az Istennek igazsága és szeretete. Uj a föld, amelyen igazság után való törekvés lakozik, fölötte pedig egy uj ég, amelyből üdv és áldás buzog; uj a föld, uj az ég, mert az emberszívek megújultak. Teljes a reménységünk, hogy a mi hitünk meggyőzi a világot. Minő reménység!

De hát legyünk tisztában azzal: honnan van ez a reménységünk. A földön valami 1500 millió ember él; ezek közül csak mintegy 500 millió nevezi magát keresztyénnek s ezek éppen a legelőrehaladottabb népek. De milyen nagy tulsúlyban állanak velök szemben a többi népek, pogányok, mohamedánok, buddhisták... Miért is vette a keresztyénség évszázadokon át olyan hanyagul a hivatását, hogy a földet meghódítsa az Urnak?! Miért bénult meg ez a szellem, mely egykor olyan rövid idő alatt azt a roppant nagy római világbirodalmat a Megfeszítettnek lábaihoz vezette, az a szellem, mely a többi népeket, a mi pogány ősapáinkat is, meghódította? Igaz, hogy azután is, mikor a nagy fölfedezések korában az uj-világ és még sok más föld feltárult a csudálkozó Európa tekintete előtt, akkor is igyekeztek azoknak az országoknak lakosságát a keresztyénség részére megnyerni. De ennek a térítésnek eszköze inkább a durva, véres erőszak

volt, mint az igazság szava és a szeretet cselekedetei. Ezek a spanyol kalandorok inkább a benszülöttek aranyára vágyódtak s inkább törekedtek arra, hogy azokat rabszolgákká tegyék, mint a lelkek megnyerésére. Csak a XVIII. század végén ébredt föl az e közben megerősödött evangéliomi egyházban a keresztyén misszió iránt való kötelességtudat s ez a munka mindjobban terjedt és ma már az egész földkerekséget körülövezi.

Nem akarunk ezért a keresztyénségnek szemrehányást tenni, hogy olyan sokáig elmulasztotta a kifelé való terjeszkedés kötelességét. Sok tennivaló volt a szűkebb hazában is s a mi időnknek kellett először elkövetkezni, az egész világot körülölelő kereskedésével és érintkezésével, a vasutakkal és gőzhajókkal; a föld egyes országait először olyan közel kellett hozni egymáshoz, mint azok manapság vannak, csak azután lehetett a pogányok szükségét kielégíteni, nekik az örömhirt megvinni.

De hát mi is az eredményök ezeknek a törekvéseknek? Mit értek el, mit tudtak kivinni ezek a misszionáriusok, akiket százával küldtek ki, hogy majd Afrika forró sivatagjain, Grönland jégpusztáin, majd a mesés India templomokkal teli városaiban, a nagy Óceán szigetein a pogányoknak az evangéliomot hirdessék?

Mi a jutalom ezért a szorgalomért és kitartásért; mi a jutalom a sok áldozat véérért és életéért, akiket a vadak legyilkoltak, vagy akik a rossz éghajlati viszonyok miatt elpusztultak? A XIX. század egész folyamán több, mint két millió pogányt térítettek meg a protestáns misszionáriusok s talán éppen annyit a katolikusok.

Ezeket a számokat nem szabad lekicsinyelnünk. Sok önmegtágadás, önfeláldozás, hűség és kitartás eredménye ez. S ezen kívül, ha valahol, itt áll az az igazság: minden kezdet nehéz. Igen lassan és óvatosan lehet csak a misszionáriusoknak a lábukat megvetniök; végtelen sok türelem, szívós kitartás kell ehez; évek, sokszor évtizedek mulnak el minden eredmény nélkül. De ha már egyszer az út megvan, akkor mindig gyorsabban és gyorsabban halad előre az ügy. Tehát helytelen volna az a számítás, ha minden következő évszázadra négy millió megtértet

számítanánk. A számtalan kis keresztyén gyülekezet — itt-ott már nem is kicsinyek ezek; sok helyen már egész országok, országrészek keresztyénekké lettek — megannyi tüzhely, melyekből az evangéliom melegsége és világossága a pogány világra sugárzik. Ezer és ezerféleképpen érzik a keresztyén befolyást a pogányok, még mielőtt a keresztyén szellem közvetlenül hatna rájuk; a pogányság épülete mind inkább-inkább dűledezik.

Aki ebben a dologban csak egy kis körültekintéssel bir is, az nem fogja mondani, hogy a pogány misszió lassan halad előre és talán már nincs is messze az idő, amikor kézzelfoghatóbb eredményeket fogunk látni. De legyen bár az előhaladás még oly gyors is, legyen bár meg ugyanaz a buzgóság és tevékenység: mennyi ideig tart, hány évszázad beletelik abba, míg a pogányság utolsó védővára is megadja magát, míg az utolsó csepp martír-vér folyik a misszió földjén, míg a földkerekség minden városában, minden falujában megismerik a szerető Atyát s minden ember a názáreti Jézus nevét viseli!

De ha ez megtörténik is valaha, sok fáradság, küzdelem és reménység eredményeképpen: teljesedett-e akkor az evangéliom jövőbe vetett reménye, teljesítette-e akkor a keresztyénség a világban való feladatát? Ez az 1500 millió ember, aki magát keresztyénnek nevezi, keresztyén-e ez mind igazán és valósággal? Aki a pogány misszió lassúsága miatt panaszkodik és gunyolódik, annak nem szabad elfelejtenie, mi tartóztatja fel és hátráltatja azt? Ez nemcsak a misszionáriusok ügyetlenségén mulik, akik között, mint mindenütt, bizonyára oda nem valók is akadnak; nem is csak a pogányok ellenállásán, akik régi isteneiktől és életmódjoktól nem akarnak megválni; nem is csak az egészséget veszélyeztető éghajlaton, amelynek sokan hamar áldozatul esnek. Kérdezzétek csak meg a misszionáriusokat: ami a munkát akadályozza, az az ugynevezett keresztyének istentelensége, birvágya, kegyetlensége; a kereskedőké, katonáké, utazóké és tisztviselőké, akikkel a pogányok érintkeznek s akiknek szegyenletes példája alássa azt, amit az evangéliom követeli felépítettek.

Nézzetek csak körül a keresztyén népek között. Nem

akarunk sokat beszélni arról a néhány katolikus országról, melyekben a keresztyénség nem más, mint szépített pogányság. A régi pogány bálványok helyébe csak a szentek képét és nevét tették; minden szabadabb mozdulatot, minden új, az egyház szellemével meg nem egyező hitéletet erőszakkal, inkvizícióval, átokkal és máglyával fojtottak el s erőszakkal fojtanak el ma is; babonában, sötét szellemi szolgaságban tartják a tömeget. Mégis a keresztyének közé számítanak ezek is. De nem; gondoljunk csak magunkra, a mi evangéliomi egyházunkra és népünkre: hányan fordítottak hátat az egyháznak és vallásnak, nem akarván többé tudni a keresztyénségről. Amit kívülről nyerünk lassan és sok fáradsággal a pogány misszió földén, úgy látszik, azt kétszeresen és háromszorosán elveszítjük itthon. És milyen laza az a kötelék, amely más ezreket és ezreket összeköt az egyházzal és istentisztelettel; mindennap jöhet a szakadás, amely teljesen elszakítja őket. De azok között is, akik igazán keresztyéneknek vallják magukat, hányan vannak, akik igazán komolyan veszik azt, amit ez a név követel tőlök? A beszéd, beszélgetes vallásról, erkölcsről, még nem tesz senkit keresztyénné. Minden ilyen szó ítélet önmagunk fölött, ha életünk nem tesz bizonyosságot arról, hogy komolyan vesszük föladatunkat. Óh, mennyire távol vagyunk még attól, hogy csakugyan Jézus Krisztus szelleme hassa át azoknak szívét, akik az ő nevét viselik, az egyesek, a családok, egyházak és a társadalom életét!

Egy pogány herczegről beszélnek, hogy egyszer véletlenül a kezébe került az új testamentom és egészen meghatotta őt az Ur, mikor az evangéliomból az ő életét olvasta. Fölkerekedett tehát, hogy a maga szemével láthassa és ismerhesse meg a keresztyén népek városait és országait, amelyekben ennek az embernek és ennek a könyvnek a tanítása szerint élnek. Napokig, hónapokig utazott. De nem találta, amit keresett. Mennyire elcsudálkozott, mikor hallotta, hogy hiszen már sok ideje keresztyének között utazott, a nélkül, hogy tudta volna. Csalódva utazott haza, egy szép reménnyel szegényebben, egy tapasztalattal gazdagabban... Szerettem hinni, hogy ez az

elbeszélés egy kissé túlzott. Végre is keresztyén és pogány ország és nép között mégis csak van különbség. De bizonyos, kiérezzük ebből az elbeszélésből, hogy mégis van valami igazság a pogány herczeg történetében, aki keresztyén országokban utazik és nem veszi észre. Nem, nem elég, hogy csak a *nevünk* legyen keresztyén; kell, hogy az Urnak szelleme hassa át a szíveket.

Óh, mindenekfölött szép és lélekemelő a keresztyén-ség jövőjének képe; egy a földön alapítandó Isten-országába vetett reménység, melynek polgárait a mennyei Atyába helyezett hit testvéri szeretetben kapcsolja össze. De milyen beláthatatlan messzeségben van ez a cél, milyen nagy a feladat! Valóban leverő, ha ebből a *reménységből* a *valóságra* nézünk. Már 1910 esztendő mult el és még csak ennyire vagyunk! De meg kell lennie annak a szent meggyőződésünknek, hogy nem lehetetlen, nem kivihetetlen az, ami után törekszünk. Ki szentelné életét, idejét és erejét egy reménynek, amelyről tudja, hogy nem teljese-dik? Volt idő, amikor a keresztyén-ség ereje jóval kevesebb volt, mint manapság; kisebb volt a Megfeszítettnek serege abban az időben, mikor a keresztyén-ség csak néhány szegény emberből állott; mégis tudtak vért és életet áldozni az evangéliomért. De erre csak azért voltak képe-sek, mert abban a reményben éltek, hogy nemsokára visszajön a feltámadott és mennybement Ur Jézus Krisztus és győzedelmeskedik ellenségei fölött. E reménység nélkül a kis csapat nem tudott volna kitartani a pogányok kö-zött. Mi tudjuk, hogy az Urnak útai mások. Ha jönnie kell ennek az aranykornak, amelyet hitünk csak a messze jövőben lát, akkor a *mi feladatunk* azt elővarázsolni.

Igy támad fel lelkünkben a Nagy és Erős, aki egészen egyedül állott, egyedül az egész világgal szemben, mégis fölvette a harczot ezzel a világgal, a harczot Isten országáért, amely benne élt. Ő ismerte a tanítványait, tudta, milyen gyöngye kezekre bizza munkájának folyta-tását; mégse kételkedett abban, hogy Isten országa győ-zedelmeskedik. Ő előtte a mustármaghoz hasonló az, mely kezdetben a magvak között a legkisebb, mégis mikor a földbe kerül és felnövekedik, hatalmas fává lesz, úgy, hogy

ági közt fészket rakhatnak az égi madarak. Ő nem kételkedett az igazság győzelmében, amely szívét áthatotta. Akiket élete nem hatott meg, azokat szeretete fogja meggyőzni, amely nagyobb a halálnál.

És még ha a keresztyénségnek a világ meghódítására célzó nagy feladata lehetetlennek látszik is, van Isten, aki előtt nincs lehetetlenség. Mit jelent az evangéliom győzelmében való hitünk? Azt jelenti, hogy Jézus Krisztus nagyságát átérezzük, hogy bizonyosak vagyunk abban, hogy soha nem volt olyan nyilvánvaló, mivé lehet és mivé tud lenni az ember, mint őbenne, aki úgy szerette magát emberfiának mondani. Mig csak a föld a nap körül forog, őbenne látjuk a tökéletes ember képét; ezer és ezer év múlva is ő fogja mutatni az utat, amelyen az emberiségnek haladnia kell. Ha van valami egészen új a nap alatt, ha van előhaladás, akkor is az ő szellemének kell uralomra jutni; különben valami jobbnak, szebbnek, tisztábbnak kellene létezni, mint a szeretet, mely az ő nagy lelkét eltöltötte; különben még valakinek kellene jönni, aki őt felülmulja, aki még szebb, még tökéletesebb emberi életet él, mint ő. Nem! Ő örök időkre megfelelt az emberszív végső kérdéseire. Ő volt és marad az emberiség feje, ura és királya és minden igazi előhaladás közelebb visz az ő országa győzelméhez.

És ha kételkedünk az evangéliom jövő győzelmében, ez két dolgot mutat: először, hogy még miamagunk sem vagyunk áthatva Urunknak isteni erejétől; másodsor, hogy abban a kis körben, melyben élünk, nem teszszük meg a magunkét, hogy az ő nevét győzelemre vigyük. Aki már a szívében hordja az Isten fiának, mint Mesterének és Urának képét; aki a maga szűk körében komolyan munkálkodik azon, hogy Jézus szelleme uralomra jusson: az nem kételkedik a fölött, hogy majdan az ő neve hatja át az egész földgolyót és kiterjed a földnek végső határáig az ő országa, az igazságnak, szeretetnek, békének és boldogságnak országa.

Amen.

Bernhard Dörries után

GÖRÖG ERNŐ.

A háború a repülőgépről. Ezen a czimen *Sebők* Zsigmond és *Benedek* Elek képes gyermeklapja, a *Jó Pajtás*, érdekes képsorozatot közöl, jól megírt cikkekkel kíséretében arról, hogy milyen lesz majd a jövő háborúja a repülőgépekről nézve. Ezenkívül a lap április 23-iki számában olvashatni még *Endrödi* Sándor szép versét, *Murai* Károly elbeszélését, *Dörmögő Dömötör* utazását a Vaskapuhoz *Sebők* Zsigmondtól, *Elek nagyapó* és *Avar* Gyula meséjét, *Nagy* Sándor versét, tréfás képsorozatot, *Rákosi* Viktor regényét, a *Kis krónika* rovat aktualitásait. A rejtvények és szerkesztői üzenetek teszik teljessé e szám gazdag tartalmát. — A *Jó Pajtás*-t a Franklin-Társulat adja ki; előfizetési ára negyedévre 2 korona 50 fillér, félévre 5 korona, egész évre 10 korona. Egyes szám ára 20 fillér. Előfizetéseket elfogad s kívánatra mutatványszámokat küld a „Jó Pajtás” kiadóhivatala (Budapest, Egyetem-u. 4.).

ALAPITTATOTT 1851-BEN.

DÁVIDHÁZY KÁLMÁN

elsőrangú könyvkötészete és diszműves üzlete
Debreczen, Fűvészkert-utca 9.

Teljesen modern berendezésű üzlet. Megbízható s kifogástalan munkát készít mindennemű könyvkötészeti, diszműcikkben és bőrmunkákban.

Ima-, Énekeskönyv s más *Egyházi műveket* tömeges mennyiségben, versenyképes kivitelben és *gyári áron*.

Anyakönyveket tartós jó kötésben.

Szent Bibliát és *Emléklapokat* különleges diszkötésben jubileumokra.

Aranykönyvet egyházak számára, ↓ Kéziratok befoglalására táblákat, melyek a szöszéken vagy temetések-nél előnyösen használhatók. ↑
mely jótékony adományok nyilvtartására is alkalmas.

Iskolák számára térképek és táblázatok felhuzását vászonra vagy kemény papírra és ezeken kívül még számos e szakba vágó munkát.

A Haráček-féle
• kitűnő hatású

MENTHOL-sósorszesz

rendkívüli sikerrel használtatik: bélfelfuvódás és azzal járó csikarások és görcsök megszüntetésére, az étvágy fokozására, mindennemű rheumatikus bajok: csúsz, köszvény, fog- és fejfájás ellen; a fogakat megóvja az odvasodástól, az izmokat rendkívül erősíti s a szemekre is erősítőleg hat, a rossz száj-íz, bűzös lehelletet, a fejkorpát és hajhullást, bőrvizketegséget, kellemetlen láb- és egyéb izzadást, kipállást, pattanásokat és bőrtkákat (Mitesser) pár napi használat után teljesen megszünteti. — A Haráček-féle Menthol-sósorszesz ára használati utasítással: nagy üveg 2 korona, kis üveg 1 korona, minta üveg 40 fillér.

Kapható a készítőnél: *Haráček Vilmos Utódainál Nagybányán*, valamint az ország minden jobb kereskedésében, gyógyszerárában és a legtöbb drogueriában.

MEGJELENT

ÉS A SZERZŐNÉL
RÉVÉSZ JÁNOS NAGYBÁNYAI EV.
LELKÉSZNÉL KAPHATÓ

KÖZNAPI IMÁK

Százötven reggeli imádság,
Miatyánkkal, betegekért, idő-
járásért mondandó imákkal és
bérekesztő áldásokkal kiegé-
szítve, az imák tartalmát föltáró
betűrendes tartalomjegyzékkel,
diszes, kemény vászonkötésben,
: : : : aranyozással. : : : :

Ára 6 K.

Az IGEHIRDETŐ előfizetőinek 5 K.

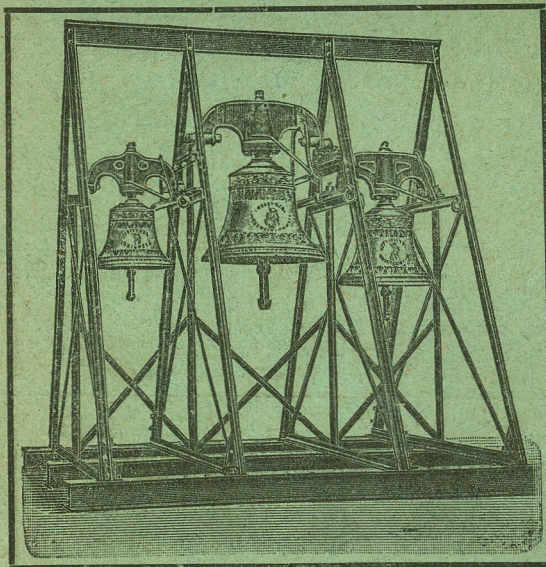
SOLTÉSZ ELEMÉR

* * *

ÜNNEPNAPOK

Tíz alkalmi egyházi beszéd.

Ára 3 korona.

finomabb harangérczből, tiszta csengő hanggal öntetnek. **Repedt harangok** újraöntetnek; ezek, valamint az új harangok is, a már meglevőkhöz teljes összhangzatban öntetnek. **Minden harang hangja előre határoztatik meg.** Különösen figyelmeztetjük szabadalmazott kovácsolt vasból készült szerkezetünkre nagy harangok részére, mely által ezek könnyen húzhatók s a falakat nem rázzák. Fakoronával bíró harangok ezen szerkezetre olcsó árért átalakíttatnak. **Kovácsolt vasból** készült tűzmentes **harangállványokat**, czélszerű szerkezetben s olcsó árak mellett legjobban ajánlunk. **Költségvetésekkel s képes árjegyzékkel** postafordultával szolgálunk.

Hazánk legrégebb
harangöntője. ◻

Alapítottatt 1816-ban.

◻◻ Tíz évi jótállás.

Előnyös feltételek
engedtetnek. ◻◻

**Seltenhofer
Frigyes Fiai**

cs. és m. kir. udv. szállítók

◻◻ Sopronban. ◻◻

Ajánlják legjobban berendezett harangöntőjüket a t. községeknek és egyházaknak. —

Harangok, bármely nagyságban és zengzetben, csak a leg-